เทศน์อบรมฆราวาส ณ หอประชุมคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ
เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๒

บำรุงจิตด้วยคุณธรรม

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวรายงานความเป็นมาของงาน

กราบนมัสการพระราชญาณวิสุทธิโสภณ หลวงตามหาบัวของพวกเราทั้งหลาย กระผมนายสุรัฐ ศิลปอนันต์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอประทานกราบเรียนหลวงตาว่า กระทรวงศึกษาธิการรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของหลวงตาเป็นอย่างสูง ที่ได้เมตตาแก่ชาวกระทรวงศึกษาธิการและพุทธศาสนิกชน ที่พร้อมใจกันมากราบหลวงตาอยู่ ณ ที่นี้ กระผมขออนุญาตกราบเรียนหลวงตาว่า นับตั้งแต่หลวงตาได้จัดโครงการผ้าป่าช่วยชาติ โดยหลวงตาได้ปรารภคำว่า เราอยากให้หน่วยราชการทุกหน่วยงานทั่วประเทศไทยเป็นผู้นำของชาติในการบริจาค จึงจะเป็นสง่าราศี วงราชการนี้เป็นรากแก้วอันยิ่งใหญ่ของชาติบ้านเมือง ให้สมคำว่าราชการนี้เป็นเจ้าของเมืองไทย หรือต้องเป็นเจ้าของแห่งการเสียสละการบริจาค

การประกาศธรรมของหลวงตาครั้งแล้วครั้งเล่า ได้ปลุกจิตสำนึกให้บรรดาคนไทยไม่ว่าชนชั้นใด ลัทธิใดและศาสนาใด ซึ่งล้วนแต่เป็นคนไทยด้วยกัน มารวมกำลังสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเพื่อชาติไทยของเรา ให้ต่างคนต่างเสียสละบริจาคเงินและทรัพย์สินเพื่อช่วยชาติไทยของเรา ประกาศธรรมของหลวงตามิได้กึกก้องเพียงลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดท่านเท่านั้น ได้จับใจมาถึงผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดโครงการร่วมฟังพระธรรมเทศนาและทอดผ้าป่าช่วยชาติในวันนี้

ณ โอกาสนี้กระทรวงศึกษาธิการใคร่ขอกราบขอบพระคุณต่อหลวงตาเป็นอย่างสูง ที่ได้เมตตาอนุญาตให้กระทรวงศึกษาธิการ รวบรวมจัดพิมพ์หนังสือประวัติและพระธรรมคำสอน ตลอดถึงการสงเคราะห์โลก เพื่อเป็นหนังสือประกอบการเรียนแก่นักเรียน นักศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ บัดนี้ถึงเวลาอันเหมาะสมแล้ว กระผมขอกราบอาราธนาหลวงตาแสดงพระธรรมเทศนา ในหัวข้อธรรมะใดนั้นสุดแต่หลวงตาจะเมตตา จบแล้วขออนุญาตให้พวกเราชาวกระทรวงศึกษาธิการ และพุทธศาสนิกชนที่ชุมนุม ณ ที่นี้ ถวายผ้าป่าช่วยชาติต่อไป ขอกราบอาราธนาครับผม

หลวงตา ต้องขออภัยหลวงตาเป็นพระแก่มีโรคประจำตัว เช่นอย่างเดี๋ยวนี้ก็เสลดติดคอ พูดลำบาก ต้องขากเสลดเรื่อยเป็นประจำมาได้สามปีนี้แล้ว เวลาจะเทศนาว่าการจึงลำบากในเบื้องต้น พอต่อไปก็คลี่คลายออกไปก็ค่อยพอเทศน์ชัดเจนขึ้นบ้าง

วันนี้เป็นวันโอกาสวาสนาอำนวยและเป็นอุดมมงคลอย่างยิ่งที่พี่น้องชาวไทยเรา ได้ร่วมมือร่วมใจกัน มีท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการท่านมาเป็นประธานในที่นี่ เรียกว่าท่านมาเป็นพ่อเป็นแม่ในนามแห่งชาติไทยของเราที่กำลังช่วยชาติอยู่เวลานี้ รู้สึกว่าชาติไทยของเรามี

เกียรติเป็นอย่างยิ่ง ที่มีผู้นำทั้งทางศาสนาทั้งทางโลก ที่จะช่วยกันพยุงให้ชาติไทยของเรามีความแน่นหนามั่นคงขึ้นไป โลกก็ต้องมีความเข้มแข็งในการช่วยเหลือชาติของตน ทางธรรมก็มีความเมตตาช่วยเหลือมาตลอดแล้ว

แต่เวลานี้หลวงตาได้เป็นผู้นำทางศาสนา มาเป็นผู้นำและประกาศสอนธรรมให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบทั่วถึงกัน เพื่อจะเป็นกำลังใจแห่งชาติไทยของเรา ซึ่งจะกู้ชาติที่กำลังล่อแหลมต่อความล่มจมนี้ให้ฟื้นขึ้นมาเป็นลำดับ จึงต้องอาศัยกำลังทั้งสองฝ่ายช่วยกัน คือทางโลกได้แก่ทางการปกครองบ้านเมือง นับตั้งแต่ท่านนายกรัฐมนตรีลงมา นี้เรียกว่าเป็นพ่อเบิ้มแห่งชาติไทยเรา ที่จะนำชาติไทยของเราให้ขึ้นสู่ความเจริญและแน่นหนามั่นคงทางด้านวัตถุเป็นสำคัญประเภทหนึ่ง และมีธรรมแทรกเข้าภายในใจแห่งการดำเนินงานด้วย และทางด้านพุทธศาสนาคือศาสนธรรมอันเป็นความถูกต้องดีงามมาดั้งเดิม เป็นแบบเป็นฉบับ มาสอนพวกเราให้เข้าสู่จิตใจ นำไปประพฤติปฏิบัติ นี้ก็เป็นทางสำคัญทางหนึ่ง เพราะเกี่ยวกับเรื่องจิตใจ

เพราะจิตใจนี้ควบคุมทั้งทางด้านวัตถุ ควบคุมทั้งด้านธรรมะภายในใจ ถ้ามีแต่ด้านวัตถุอย่างเดียว ธรรมะไม่มีภายในใจแล้วก็ล้มเหลวไปอย่างง่ายดาย หรือว่าดำเนินงานประเภทต่าง ๆ ไม่ค่อยมีหลักมีเกณฑ์ เพราะไม่มีธรรมเป็นเครื่องประกันตัว จึงต้องอาศัยธรรมเป็นเครื่องประกันตัว ในการดำเนินกิจการนั้น ๆ จึงจะเป็นไปเพื่อความราบรื่นดีงาม

วันนี้หลวงตาที่มานี้ คือมาเป็นลำดับลำดาตั้งแต่เริ่มประกาศตนออกเป็นผู้นำของพี่น้องทั้งหลายในการรับบริจาคสมบัติต่าง ๆ เช่น ทองคำ ดอลลาร์ เงินสด ตั้งแต่วันเริ่มต้นออกมาเป็นผู้นำนี้ ก็ได้ตะเกียกตะกายไปสถานที่นั่นไปสถานที่นี่ คนส่วนมากที่ไม่ค่อยมองเห็นเหตุการณ์เท่าที่ควร หรือไม่มองเห็นเหตุการณ์นั้น เขาอาจจะหาว่าหลวงตานี้กวนบ้านกวนเมือง บวชมาในศาสนาแทนที่จะอยู่ด้วยความสงบตามเพศของพระ แต่กลับมากวนบ้านกวนเมืองขอเงินขอทองต่าง ๆ ซึ่งเป็นการรบกวนชาวเมืองเขาเป็นอย่างมาก เพราะตามธรรมดาการหาอยู่หากิน ตะเกียกตะกายหาเช้ากินเย็นก็หนักพอแล้ว ยังต้องมารบกวนขอเงินขอทองไปช่วยชาติอีก อย่างนี้จะมีอยู่ไม่น้อย

นี่เป็นความเห็นอย่างหนึ่ง แต่ความเห็นประเภทนี้เมื่อเทียบกับธรรมะ เทียบกับการดำเนินที่หลวงตาได้นำพี่น้องทั้งหลายอยู่เวลานี้นั้น ต่างกันมาก พระพุทธเจ้าท่านทรงสละทุกสิ่งทุกอย่าง ราชสมบัติตลอดพระชนม์ของท่าน ท่านก็ทรงสละต่อธรรมทั้งหลาย เพื่อความเป็นพระพุทธเจ้า เมื่อได้รับผลประโยชน์แล้ว ก็เพื่อจะทำประโยชน์ให้โลกทั้งสามได้เต็มกำลังความสามารถ ของผู้จะรับการสงเคราะห์จากพระพุทธเจ้าได้ พระองค์จึงทรงเสียสละมาตั้งแต่ต้น ตั้งแต่สละออกราชสมบัติก็ทรง ภาษาของเราเรียกว่าขโมยออกไปเลย ทั้ง ๆ ที่เป็นพระเจ้าแผ่นดิน สละออกในเวลากลางคืนดึกสงัด ทรงบำเพ็ญพระองค์อยู่ในป่า

ในเขาด้วยความทุกข์ทรมาน ประหนึ่งว่าเทวบุตรเทวดาตกจากสวรรค์ลงมาสู่นรกทั้งเป็นก็ว่าได้ในขณะที่ทรงบำเพ็ญ

สรุปความแล้วพระองค์ทรงบำเพ็ญพระองค์อยู่นั้นเป็นเวลาหกปี ตะเกียกตะกายสลบไสลถึงสามครั้งในพระประวัติ นี่คือพระองค์เสด็จออก คนทั้งหลายเขาเห็นว่าพระองค์เอาตัวรอดแต่ผู้เดียว ไม่ทรงมองบริษัทบริวารอะไรเลย เรียกว่าพระองค์ทำไม่ถูก นี่เป็นความเห็นของประชาชน ซึ่งต่างจากความเห็นของพระสิทธัตถราชกุมาร ที่เสด็จออกทรงผนวชเพื่อตรัสรู้เป็นศาสดาสอนโลก ให้มีประโยชน์อันยิ่งใหญ่ เรียกว่าผิดกันมาก

นี่หลวงตาก็มีความคิดแม้จะตัวเท่าหนู แต่เราไม่ได้วัดรอยพระพุทธเจ้า เราตัวเท่าหนูนี้ก็มีความปรารถนาอย่างนั้นเหมือนกัน มีความเมตตาสงสารเป็นลำดับลำดา แต่ก่อนก็ไม่มาก มีความมุ่งมั่นต่อการบำเพ็ญตนเป็นลำดับลำดามา ตั้งแต่ธรรมขั้นแรก คือศีลก็ปฏิบัติได้โดยสมบูรณ์ เป็นที่อบอุ่นตลอดมานับตั้งแต่เรียนหนังสือ ไม่เคยได้ตำหนิติเตียนศีลของตน ว่าได้ด่างพร้อยหรือขาดทะลุไปด้วยเจตนาอันลามก ฝ่าฝืนศีลธรรมอย่างนี้ไม่มี มีความอบอุ่นในศีล

จากนั้นก็บำเพ็ญคุณงามความดีหนักเข้าไปเป็นลำดับ ตั้งแต่ขั้นสมาธิ ปัญญา สมาธิทุกขั้นที่ท่านสอนไว้ในตำรับตำรา รวมแล้วเป็นพระไตรปิฎก เป็นแบบแปลนแผนผังชี้เข้ามาสู่มรรคผลนิพพานที่ใจของผู้ปฏิบัติทุกขั้นทุกภูมิ เราก็ได้น้อมเอาธรรมเหล่านั้นจากการจดจำมาปฏิบัติตน สมาธิที่ทรงแสดงไว้ในตำรับตำรา ชี้บอกเข้ามาในหัวใจ ก็ได้ปรากฏขึ้นในหัวใจของเราจากภาคปฏิบัติคือจิตตภาวนา ได้ปรากฏเป็นความสงบร่มเย็นขึ้นมาภายในจิตใจ อยู่ที่ไหนเป็นความสะดวกสบาย เรียกว่าธรรมครองใจ ผิดกันกับกิเลสครองใจเป็นไหน ๆ ซึ่งมีแต่ความรุ่มร้อนแผดเผาอยู่ตลอดเวลา นี้เรียกว่ากิเลสครองใจ

ความโลภครองใจ ความโกรธครองใจ ราคะตัณหาครองใจ นี่เรียกว่ากิเลสครองใจสร้างแต่ความทุกข์ความทรมานให้สัตว์ทุกหย่อมหญ้า ไม่เว้นแต่ละราย ๆ ที่ไฟจะไม่เผาหัวใจ เพราะอำนาจแห่งกิเลสเหล่านี้ เราก็ระงับดับสิ่งเหล่านี้ลงได้ด้วยสมถธรรมคือสมาธิธรรม เป็นธรรมที่สงบเยือกเย็นปราศจากสิ่งก่อกวน อยู่ไหนสบาย ๆ นี่เรียกว่าเป็นคุณธรรมอันหนึ่งที่เราเสาะแสวงหามาได้ประจักษ์ใจเป็นลำดับลำดามา จากนั้นก็ก้าวขึ้นสู่ปัญญา นี่ละเรียกว่าศาสนธรรม สอนให้ปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพาน ตามทางของศาสดาที่ทรงปฏิบัติและทรงรู้ทรงเห็นแล้วมาสั่งสอนสัตว์โลก ให้สัตว์โลกทั้งหลายได้ปฏิบัติตามธรรมเหล่านี้ จะเข้าสู่จุดที่หมายขั้นนั้น ๆ ตามกำลังความสามารถของตน

เราเองก็ได้ปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถอย่างนั้นเรื่อย ไม่ได้สนใจกับโลกกับสงสารว่าจะเป็นสุขเป็นทุกข์ประการใดเลย สนใจแต่กิเลสซึ่งเป็นข้าศึกต่อหัวใจตลอดเวลานี้ เพื่อแก้ถอดถอนมันออกเป็นลำดับ ในอิริยาบถไม่เลือกว่ายืนว่าเดินว่านั่งว่านอน เว้นแต่หลับ

เท่านั้น เป็นเวลาที่ห้ำหั่นกับข้าศึกคือกิเลส ความโลภ ราคะตัณหา เป็นสำคัญ ที่มันบีบบี้สีไฟอยู่ภายในใจนี้ ชำระออกด้วยสมถธรรมคือความสงบ ตีตะล่อมกิเลสตัวมันยุแหย่ก่อกวนวุ่นวาย ให้เข้าสู่ความสงบใจแล้วเป็นสมถธรรมขึ้นที่ใจ ปรากฏประจักษ์กับตัวเอง

จากนั้นก็ก้าวขึ้นสู่ปัญญา ปัญญาเป็นเครื่องรื้อถอนกิเลสตามโอวาทของพระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ ชี้เข้ามาในใจของผู้ปฏิบัติ เพื่อถอดถอนกิเลสทุกประเภทให้สิ้นซากจากหัวใจ เราก็ได้ปฏิบัติตามนั้นมาเป็นลำดับ ๆ นับตั้งแต่ปัญญาขั้นเริ่มแรกที่ล้มลุกคลุกคลานไป ต่อไปก็มีความเฉลียวฉลาดคล่องตัวขึ้นเป็นลำดับ สามารถกำจัดกิเลสประเภทต่าง ๆ ได้เป็นลำดับไป นี่ก็เป็นธรรมขั้นหนึ่ง เรียกว่าธรรมสมบัติ ทีแรกก็เรียกว่าสมาธิสมบัติ ส่วนศีลสมบัตินั้นเราทรงไว้แล้ว เป็นสมบัติอันล้นค่าภายในหัวใจของเรา แล้วก็เป็นสมาธิสมบัติขึ้นมา จากนั้นก็เป็นปัญญาสมบัติ

ปัญญาสมบัตินี้พิสดารกว้างขวางมาก เกินกว่าที่จะนำมาแสดงให้โลกทั้งหลายได้ทราบทั่วถึงกัน เพราะเป็นปัญญาที่สังหารกิเลสอันเป็นข้าศึกต่อจิตใจของโลก มีอวิชชาเป็นกษัตริย์วัฏจักรอันใหญ่หลวงภายในใจ เพราะฉะนั้นปัญญาที่จะนำมาแก้ถอดถอนกิเลสนี้ จึงต้องใช้ปัญญาทุกประเภท เรียกว่าเครื่องมือกำจัดกิเลสเป็นลำดับลำดา จนกระทั่งถึงปัญญาขั้นเกรียงไกรหมุนตัวไปเอง เหมือนกันกับกิเลสความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะตัณหา มันหมุนอยู่ที่หัวใจสัตว์โลกเป็นอัตโนมัติของมัน ไม่ต้องมีผู้อื่นผู้ใดมากำกับมาบังคับบัญชา ให้กิเลสสร้างเนื้อสร้างหนังของตัวเอง แต่กิเลสก็สร้างตัวเองมาเป็นอัตโนมัติ

เมื่อปัญญามีกำลังแก่กล้าสามารถแล้ว สติปัญญาประเภทนี้แลก็สร้างตัวเองขึ้นจนกลายเป็นสติปัญญาอัตโนมัติ ฆ่าและสังหารกิเลสไปเป็นลำดับลำดา ไม่ต้องมีการบีบบังคับหรือถูไถด้วยความพากความเพียรประเภทต่าง ๆ ซึ่งเคยใช้มานั้น สติปัญญาประเภทนี้มีกำลังพอแล้ว จึงไม่ต้องอาศัยความพากเพียรที่เคยตะเกียกตะกายมาแต่ก่อน แต่เป็นความพากเพียรอย่างแรงกล้าจากความมุ่งมั่นต่อความพ้นทุกข์ จิตใจหมุนติ้วไปด้วยสติปัญญา

กิเลสประเภทใดไม่ได้มีในสามแดนโลกธาตุนี้ ที่ไหนไม่มีกิเลสไม่มีข้าศึก กิเลสอยู่ที่ไหนข้าศึกอยู่ที่นั่น กิเลสมีมากมีน้อยอยู่ที่ไหนคือข้าศึกอยู่ที่นั่น คำว่าที่ไหน ๆ นั้น เรียกว่าโลกธาตุทั้งโลก ไม่มีสถานที่ใดเป็นที่อยู่ของกิเลสเหล่านี้ แต่มีอยู่ที่ใจของสัตว์โลกทั่ว ๆ ไป โดยถ่ายเดียวเท่านั้น กิเลสเหล่านี้แลเป็นข้าศึกศัตรูต่อจิตใจของสัตว์โลก หาความสงบเย็นใจไม่ได้แม้ระยะหนึ่ง ๆ เพราะมันสร้างตัวของมันด้วยอัตโนมัตินั้นเอง ทีนี้เมื่อสติปัญญามีความแกล้วกล้าก็สามารถสร้างตัวขึ้นเป็นอัตโนมัติ เพื่อกำจัดกิเลสทั้งหลายเหล่านี้ให้สิ้นไป ๆ

จนกระทั่งกิเลสได้สิ้นซากไปหมดจากหัวใจไม่มีสิ่งใดเหลือแล้ว จิตก็ประกาศกังวานขึ้น ในขณะที่กิเลสหลุดลอยไปจากหัวใจว่า ความมืดหนาสาโหด ความปิดบังลี้ลับของสิ่ง

ทั้งหลายไม่ให้รู้ไม่ให้เห็นนั้นคืออะไร มีกิเลสเท่านั้นเป็นเครื่องปิดบังหุ้มห่อไว้ สัตว์โลกทั้งหลายจึงต้องงมงายงุ่มง่ามต้วมเตี้ยม เกิดก็เกิดหาที่แน่นอนไม่ได้ เวลาเป็นอยู่ก็หาที่แน่นอนไม่ได้ว่าอยู่นี้อยู่ด้วยอะไร อยู่ด้วยความหวังดีดดิ้นตลอดเวลา ก็คือกิเลสพาดีดพาดิ้นหาความหมายไม่ได้ เหมือนคนตกน้ำในมหาสมุทรทะเล ว่ายน้ำลอยน้ำป่อมแป่ม ๆ แต่หาจุดหมายไม่ได้ มองลงไปเห็นแต่คนตกน้ำเต็มทะเลหลวง แต่หาจุดหมายปลายทาง หาฝั่งหาฝาไม่ได้ นี่ละมันดีดมันดิ้น กิเลสพาให้สัตว์โลกดีดดิ้น นี่ละเรื่องความมืดทั้งหลายทำให้สัตว์มืดตลอดมาอย่างนี้

เวลาเกิดเราก็ไม่ทราบว่าเกิดมาจากภพใดแดนใด มิหนำซ้ำยังปฏิเสธว่าตายแล้วสูญยังย้ำเข้าไปอีกเรื่องกิเลสปิดบังหัวใจของสัตว์โลก มืดชนิดนั้นแลมืดขนาดนั้นแล ทีนี้ความทุกข์ความทรมานเพราะมันปิดประตูไว้ไม่ให้หาทางออก แล้วกิเลสก็สนุกตีสนุกบีบคั้นบังคับสัตว์โลกให้หาทางออกไม่ได้ เพราะมันปิดประตูไว้หมด สนุกขยี้ขยำสัตว์โลกให้ได้รับความทุกข์ความทรมาน อยู่ที่หัวใจของสัตว์โลกแต่ละดวง ๆ

ความมืดถึงกับว่ากล้าปฏิเสธในความจริงทั้งหลาย ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ด้วยโลกวิทู คือรู้แจ้งเห็นจริงทุกสิ่งทุกอย่างทั้งโลกนอกโลกในตลอดทั่วถึง เช่น บาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี เปรตผี สัตว์ต่าง ๆ ทั่วแดนโลกธาตุเต็มไปหมดนี้มี พรหมโลกมี นิพพานมีอย่างนี้ กิเลสตัวมืดบอดภายในหัวใจของสัตว์นี้มันก็ปิดไว้หมด ให้ปฏิเสธความจริงทั้งหลายที่พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ได้แสดงไว้ด้วยความจริงนี้ว่าไม่มี ก็ยิ่งเปิดทางให้สร้างความชั่วช้าลามกหนักเข้า ๆ จนมืดมิดปิดตาหาทางมาก็ไม่เจอ

การเป็นอยู่ก็หาความแน่นอนไม่ได้ คอยดูแต่ลมหายใจกับความหวังว่าจะร่ำจะรวยสวยงามตลอดไป ด้วยกิเลสมันหลอกมันฉุดลากไปเป็นอย่างนี้ ทีนี้เวลาตายแล้วจะไปที่ไหนก็หาทางไปไม่ได้ อยู่ด้วยความวกวน อยู่ด้วยการกิเลสปิดประตู ต้องขออภัยเหมือนเราปิดประตูตีหมานี้แล ปิดประตูตีหมาแล้วไม้หวดลงไปในหมาตัวที่ถูกปิดประตูไว้นั้น อะไรมันจะแสดงออก ก็มีแต่ขี้ทะลักเท่านั้นแหละ พวกเรานี้พวกขี้ทะลัก กิเลสมันปิดมันกั้นไว้หมดแล้วก็เอาความทุกข์บีบบังคับ ทุกข์จนอัดอั้นตันใจอกจะแตกก็มี บางรายฆ่าตัวเองก็มีนึกว่าเป็นทางออก ทางออกได้ยังไงก็กิเลสมันปิดประตูไว้แล้วจะออกทางไหน ก็มีแต่ขี้ทะลักออกเท่านั้น นี่อำนาจของกิเลสมันปิดบังหุ้มห่อไว้ แล้วบีบบี้สีไฟสัตว์โลกอย่างนี้ตลอดมา

ทีนี้สรุปลงไปว่า สิ่งเหล่านี้แลเป็นเครื่องปิดบังจิตใจของเราไม่ให้รู้ให้เห็นสิ่งเหล่านี้มาตั้งแต่กาลไหน ๆ เป็นไปเหมือนโลกทั่ว ๆ ไป เคยเกิดเคยตายในภพในชาติ ไม่ทราบเป็นสัตว์เป็นบุคคลเป็นเปรตเป็นผีเป็นสัตว์นรก เทวบุตรเทวดา อินทร์ พรหมชั้นไหน เว้นพรหมโลก ๕ ชั้นเท่านั้น มันเคยเกิดเคยเป็นทั้งหมด เคยอยู่เคยตาย แต่แล้วก็ไม่ทราบว่าตัวเองเกิดมาอย่างไรบ้าง แล้วสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งปิดบังหุ้มห่อจิต ทางการเดินมาของวิถีจิต

อย่างไร มันไม่ยอมให้มองเห็นร่องรอยแห่งการเป็นมาของตน นี่เรียกว่ากิเลสปิดบังหัวใจมืดมิดขนาดนั้น นี้แลที่เป็นภัยต่อใจ นี้แลคือทำให้จิตใจของเรามืดบอด ไม่สามารถมองเห็นความจริงทั้งหลาย

ในวันเวลาที่เราบำเพ็ญเต็มกำลังความสามารถของเรา ตั้งแต่เริ่มออกปฏิบัติเป็นเวลา ๙ ปี ตั้งแต่ขึ้นเวทีฟัดกับความมืดหนาสาโหด ความมืดบอดภายในจิตใจด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาทุกขั้น จนก้าวเข้าสู่มหาสติมหาปัญญาอันเกรียงไกรที่สุด ฟาดกิเลสให้ขาดสะบั้นลงจากใจ ขอเรียนให้พี่น้องทั้งหลายทราบตามที่เราเป็นผู้นำ เปิดปูมหลังให้ทราบเพื่อรู้ร่องรอยของผู้นำของท่านว่าเป็นพระประเภทใด คนประเภทใด ที่นำพี่น้องทั้งหลายเวลานี้อย่างเปิดอกมาเรื่อย ๆ ดังนี้แลว่า

ในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ บนหลังเขาวัดดอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร เวลา ๕ ทุ่มพอดี เป็นวันเวลาที่สังหารกิเลสอวิชชา ตัวมืดมิดปิดตาทั้งหมด เรียกว่าตัวปิดประตูตีหมาให้ขี้ทะลักออกมาเป็นลำดับนั้น ได้เปิดประตูอย่างเบิกกว้างออกหมด ไม่มีสมมุติใด ๆ ที่จะเป็นเครื่องปิดกำบังหัวใจดวงนั้นเลย พร้อมกับขณะที่อวิชชาตัวมืดบอดนั้นได้พังทลายลงจากจิตใจ **โลกวิทู** รู้แจ้งโลกนอกรู้แจ้งโลกใน โลกในหมายถึงในวงอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ได้รู้แจ้งโดยตลอดทั่วถึง โลกนอกได้แก่ความเกิดแก่เจ็บตาย ความหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสัตว์ทั่วโลกธาตุ

นับตั้งแต่บาป บุญ นรก สวรรค์ พรหมโลกถึงนิพพานมา ได้กระจ่างแจ้งในคืนวันนั้น โดยไม่ต้องไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่าสิ่งเหล่านี้มีหรือไม่มี เพราะเป็นธรรมชาติอันเดียวกัน รู้อย่างเดียวกัน เห็นอย่างเดียวกัน สิ่งเหล่านั้นมีอยู่อย่างเดียวกันมาตั้งกัปตั้งกัลป์ เป็นแต่เพียงว่าอวิชชามันปิดตาไว้ไม่ให้เห็นเท่านั้น มันจึงปิดประตูตีพวกเราให้แหลกแตกกระจายเรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้ ได้เปิดเผยขึ้นแล้ววันนั้น จนกระทั่งร่างกายนี้ไหวสั่นสะเทือนไปหมดเลย เพราะอำนาจแห่งความอัศจรรย์ที่อวิชชาตัวมืดบอด ปกปิดกำบังความจริงทั้งหลายไม่ให้รู้จริงเห็นจริง ได้เปิดตัวออกไป สลายตัวออกไป ความจริงทั้งหลายได้กระจ่างแจ้งขึ้นมาภายในจิตใจ

เกิดความอัศจรรย์ธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยคาดเคยคิด ว่าจะรู้จะเห็นจะเป็นขึ้นมาได้แต่ได้ปรากฏขึ้นแล้วประจักษ์ใจในขณะนี้ ให้เกิดความอัศจรรย์ล้นโลกล้นสงสาร และอัศจรรย์พระพุทธเจ้าว่าทรงอุบัติขึ้นมาได้อย่างไร จากโลกที่มืดบอด โลกที่ปิดประตูตีหมานี้ขึ้นมาได้อย่างไร ทั้ง ๆ ที่เราก็ทราบตามตำราว่า บรรดาพระพุทธเจ้าที่จะมาตรัสรู้เป็นศาสดาของโลกนั้น ต้องตรัสรู้โดยสยัมภู คือต้องทรงรู้เองเห็นเองขวนขวายเองเท่านั้น ไม่ต้องมีใครแนะนำสั่งสอน แต่รู้ขึ้นมาเองด้วยวิธีการของท่านเองอย่างนี้ก็ตาม มันก็อดคิดไม่ได้ เพราะโลกอันนี้มันหนาแน่นขนาดนั้น

ทั้ง ๆ ที่เราก็เคยอยู่ในโลกอันนี้ ตายกองกันมานี้กี่ศพกี่เมรุ คนคนหนึ่งตายเกลื่อนในภพนั้นชาตินี้ ถ้าเอาศพมาเรียงกันไว้มากองทับกันไว้ ศพของคนคนเดียวนั้นแล ทั้งประเทศไทยของเรานี้ ไม่มีที่วางศพของสัตว์ตัวหนึ่งและบุคคลเพียงคนเดียวเช่นเราเป็นต้น เพราะหนาแน่น เต็มไปด้วยความเกิดแล้วเกิดเล่า ตายแล้วตายเล่า เอามากองกันไว้ ๆ เมื่อสิ่งนั้นไม่สลายจะไม่มีที่เก็บเลย นี่เรื่องความเกิดแก่เจ็บตายมันเป็นอย่างนี้ เราก็ไม่เคยรู้เคยเห็นโทษของมัน ยอมเกิดยอมตายยอมทุกข์ยอมลำบาก มีความสุขความทุกข์เจือปนกันไป ตกนรกไม่รู้กี่หลุมกี่บ่อไม่รู้กี่ครั้งกี่คราว ก็ยอมตกด้วยความมืดบอดอย่างนี้เรื่อยมา

ขึ้นสวรรค์ชั้นพรหมก็ขึ้น สัตว์ทุกประเภท เป็นเปรต เป็นผี ทั่วแดนโลกธาตุเต็มไปหมด ไม่ว่าท้องฟ้ามหาสมุทร ใต้ดินเหนือดิน ธรรมชาตินี้ไม่ขึ้นอยู่กับการปิดบังแห่งวัตถุต่าง ๆ แต่เป็นธรรมชาติของตัวเอง เกิดได้หมด อยู่ได้หมด แดนโลกธาตุ สามโลกธาตุนี้เป็นที่อยู่แห่งจิตวิญญาณของสัตว์ซึ่งเสวยกรรมประเภทต่าง ๆ ดีชั่ว ตามอำนาจแห่งวิบากกรรมของตน เหล่านี้ก็เคยเป็นเคยเกิดเคยตายมากี่ครั้งกี่หนแล้วก็ไม่เคยรู้เคยเห็น จำไม่ได้และไม่เข็ดหลาบ ก็เป็นมาอย่างโลกทั้งหลาย แต่เมื่อจิตได้ผุดพ้นขึ้นมาจากธรรมชาตินี้แล้ว กลับเห็นธรรมชาตินี้ว่าเป็นมหาภัยอย่างยิ่ง ที่จะเข้าแตะต้องกันอีกไม่ได้แล้ว เกิดความสลดสังเวช

อัศจรรย์ธรรมที่ล้นพ้นเหนือโลกเหนือสงสาร ไม่คิดว่าจะสอนใครได้ ไม่คิดว่าใครจะรู้ได้เห็นได้ เพราะธรรมประเภทนี้เป็นธรรมเหนือโลกเหนือสงสารจริง ๆ คือธรรมของท่านผู้บริสุทธิ์จริง ๆ แล้วเป็นอย่างนั้น พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์เข้าแดนแห่งความอัศจรรย์เลยโลกเลยสงสาร พระปัจเจกพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ เข้าแดนแห่งบรมสุขเลยโลกเลยสงสารด้วยกัน นี่ละธรรมเหล่านี้ทำให้เกิดความท้อ ดังพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ทีแรก และแรกจริง ๆ ทรงทำความปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า เพื่อสั่งสอนสัตว์โลก แต่เวลาทรงบำเพ็ญพระบารมีแก่กล้าสามารถ จนได้ถึงขั้นเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว กลับท้อพระทัยในการที่จะสั่งสอนสัตว์โลก เพราะเหตุใด

เพราะโลกนี้มันเป็นโลกปิดประตูตีหมา คือกิเลสปิดไว้หมดทุกด้านทุกมุม ไม่ให้มีแง่ทางที่จะเล็ดลอดออกไปได้เลย หนาแน่นไปด้วยความปิดตัน ไปด้วยความบีบบังคับของกิเลสทั้งนั้น พระองค์จึงทรงท้อพระทัยในการสั่งสอนสัตว์โลก ทั้ง ๆ ที่ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้ามาเต็มพระทัยก็ตาม นี่ละความหนาแน่นแห่งกิเลสที่มันสร้างขวากสร้างหนามสร้างฟืนสร้างไฟ สร้างนรกอเวจีให้แก่สัตว์ทั้งหลายได้รับได้เสวยทั่วหน้ากันหมด เป็นอย่างนี้ จึงทรงท้อพระทัย

จากนั้นก็ทรงวินิจฉัยพิจารณาถึงเรื่องความมืดหนาของสัตว์โลก ที่เห็นว่าเกินกว่าการแนะนำสั่งสอนที่จะฉุดลากไปได้ ก็ทรงเล็งญาณดู ประหนึ่งว่าโลกธาตุนี้เหมือนภูเขาทั้งลูก

ภูเขาทั้งลูกนี้เต็มไปด้วยสิ่งที่ไร้สาระเสียว่าทั้งนั้น แต่เมื่อทรงพิจารณาด้วยพระญาณหยั่งทราบแล้ว ภูเขาลูกนี้แม้จะหนาแน่นไปด้วยสิ่งที่ปราศจากสาระก็ตาม แต่ก็ยังมีสิ่งที่เป็นสาระแฝงอยู่ในภูเขาลูกนี้ไม่มากก็น้อย เช่น ยกตัวอย่างว่า นี้คือแร่ธาตุอันนั้น ๆ เช่น ธาตุเหล็ก ธาตุตะกั่ว ธาตุทองคำ ธาตุเพชร ธาตุพลอย มีแฝงอยู่ในนั้น ไม่ได้เป็นภูเขาไร้สาระเสียอย่างเดียว

เมื่อทรงเห็นอย่างนี้แล้ว ท่านก็เทียบว่าแร่ธาตุต่าง ๆ อยู่ในภูเขาที่ควรจะเป็นสาระนี้จะเป็นประโยชน์ นำมาเป็นประโยชน์ได้ ได้แก่สัตว์ทั้งหลายที่มีอุปนิสัยปัจจัย ซึ่งเหมือนกับแร่ธาตุชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีคุณค่าต่างกัน พระองค์จึงทรงเล็งญาณดูสัตวโลก ผู้ที่สามารถจะรู้อรรถรู้ธรรมได้ เวลานี้พร้อมแล้วที่จะเล็ดลอดออกจากกองทุกข์ยังมีอยู่มาก นี่เรียกว่าแร่ธาตุต่าง ๆ และถัดนั้นก็ถัดกันเข้ามา ๆ ทรงเปรียบเทียบไว้ในบุคคล ๔ จำพวก

นี่ละแร่ธาตุต่าง ๆ จนกระทั่งถึงภูเขาทั้งลูกไม่มีสาระอันใดเลยนั้นคือ อุคฆฏิตัญญู สัตว์โลกประเภทที่อยู่ปากคอกรอคอยที่จะออก ให้หลุดพ้นไปจากที่คุมขังอยู่แล้ว เมื่อเปิดประตูเท่านั้น สัตว์เหล่านี้ที่หมุนตัวอยู่เพื่อออกจากทุกข์ ออกจากปากคอกที่เป็นที่คุมขังนั้นก็ พอเปิดธรรมเทศนาออก เช่นอย่างแสดงแก่เบญจวัคคีย์ทั้งห้า นี้เรียกว่าเปิดปากคอกแล้ว เบญจวัคคีย์ทั้งห้าก็หลุดออกไปทันที ๆ นี้เป็นประเภทอุคฆฏิตัญญู เราแสดงเพียงย่อ ๆ ให้พอเหมาะกับเวล่ำเวลา

ประเภทที่สองเรียกว่า วิปจิตัญญู รองกันลงมา สัตว์ประเภทที่รอที่จะออกจากปากคอกก็รออยู่แล้ว พวกปากคอกก็ออกไปพ้นไป ๆ ผู้ที่หนุนอยู่ตามหลังกันก็หนุนกันออกไป หลุดพ้นกันออกไป

ประเภทที่สาม เนยยะ ได้แก่พอที่จะแนะนำสั่งสอน ลากถูกันไปได้ หรือลากเข็นกันไปได้ เมื่อพยายามอบรม พยายามแนะนำสั่งสอน และผู้ปฏิบัติก็ปฏิบัติตามโอวาทคำสั่งสอนนั้น หลายครั้งหลายหนก็ค่อยเป็นผู้เป็นคนขึ้นมา กลายเป็นผู้มีอุปนิสัยสามารถที่จะหลุดพ้นออกจากกรงขังนั้นได้ นี่เป็นประเภทที่สาม ทีนี้เมื่อมาเทียบแล้ว พวกเรานี้เป็นประเภทใดก็ขอให้วินิจฉัยตัวเอง อุคฆฏิตัญญู ก็ยกตัวอย่างมาแล้ว ได้แก่ ประเภทที่เยี่ยมบรรลุธรรมได้อย่างรวดเร็ว วิปจิตัญญู รองกันลงมา เป็นท่านที่หลุดพ้น ๆ ไปทั้งนั้น

เนยยะ เป็นประเภทที่ลากถูกันไป ลากถูกันมา ระหว่างกิเลสกับธรรมแย่งเราคนเดียว ซึ่งเป็นชิ้นเนื้ออยู่ในกำมือของกิเลส มันก็จะเอาไปกลืนไปกิน ธรรมะก็ฉุดลากออกจากมือของมัน ด้วยความพากความเพียร ด้วยความอุตส่าห์พยายาม ด้วยความเชื่อคำสอนของพระพุทธเจ้า ว่าบาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลก นิพพานมี สัตว์ทั้งหลายทั่วแดนโลกธาตุละเอียดขนาดไหน พวกเปรตพวกผี เชื่อว่ามี แล้วก็พยายามตะเกียกตะกายไปตามคำสอนของพระพุทธเจ้า นี่เรียกว่าตะเกียกตะกายไปตาม ฉุดลากกิเลส

กิเลสอันหนึ่งมันบอกว่าไม่มี สิ่งเหล่านี้ไม่มี เราพยายามลากเข็นไปด้วยความอุตส่าห์ของเรา เพราะความเชื่ออันนี้ จะลากตัวให้หลุดพ้นไป กิเลสประเภทหนึ่งมันก็มาลบว่าไม่มีนะ คำนี้เป็นคำลม ๆ แล้ง ๆ บาป บุญ นรก ไม่มีนะ สวรรค์ นิพพาน ไม่มีนะ อย่างนี้ก็มี มันแทรกอยู่ในหัวใจของเรา ซึ่งกำลังยื้อแย่งแข่งกันอยู่นั้นแล นี่ละระหว่างกิเลสกับธรรมมันแย่งกันในตัวของเรา เราเป็นชิ้นเนื้อ กิเลสเป็นผู้จะกลืนเรา ธรรมะเป็นผู้ฉุดลากออกจากปากของกิเลส ดึงมาทางความจริง คือ บาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี นี้เป็นความจริง เราพยายามนี้หลายครั้งหลายหน ฉุดลากกันไปฉุดลากกันมา

ย้อนเข้ามาหาการกระทำของเรา วันนี้เป็นยังไงเรา วันนี้เราได้ระลึกพุทโธ ธัมโม หรือไม่ ทั้ง ๆ ที่เราถือพระพุทธศาสนา มีพุทโธ ธัมโม สังโฆ เป็นสาระของใจ มีสติความรู้สึกตัวหรือไม่ ถ้ามีสติก็เรียกว่าเราฉุดลากตัวเราไว้ไว้ด้วยการสู้กับกิเลส ถ้าไม่มีสติสตัง ไม่มีการทำบุญให้ทานรักษาศีล ปล่อยให้กิเลสเอาไปถลุงเสียอย่างเดียว มันก็กลืนไปหมด นี่เรียกว่าแย่งกันในบุคคลคนเดียวกัน ถูกันไปถูกันมาอย่างนี้ นี่เป็นประเภทที่สาม

เมื่อถูไถกันไปมาก็พอเป็นผู้เป็นคน มีอุปนิสัย มีคุณงามความดีติดเนื้อติดตัวไป เวลาตายก็ไปสู่สุคติมีมนุษย์เป็นต้น และสวรรค์ พรหมโลก เป็นที่อยู่ของผู้สร้างคุณงามความดี เราก็ค่อยเล็ดลอดออกไปได้อย่างนี้ เมื่อเชื่อธรรมของพระพุทธเจ้า ผู้ไม่เชื่อมันก็จมลงได้ในคนประเภทเดียวกัน คือเนยยะ เมื่อสู้กิเลสไม่ได้กิเลสก็กลืนไปกิน ๆ นี่พอถูไถกันได้ในประเภทที่สาม

แต่ประเภทที่สี่นี้เป็นประเภทที่อยู่ก้นคอก ถ้าเป็นโคก็อยู่ก้นคอก ไม่ยอมออกมาทางปากคอกเลย เปิดประตู โคทั้งหลายสัตว์ทั้งหลายผู้มีอุปนิสัย หลั่งไหลกันออกปากคอก ๆ แต่ประเภทที่นอนจมอยู่ในก้นคอกนั้น ไล่ออกมันไม่ยอมออก ดีไม่ดีมันไล่ชนผู้ไล่ออกจากคอกเสียอีก นี่เป็นอย่างนั้น แล้วมันยังจะหมุนไปก้นคอก ทำลายก้นคอกให้ทะลุจนกระทั่งทำลายนรกอเวจีไปได้ ด้วยความเห็นทิฐิมานะที่ฝังจมอยู่ภายในจิตใจของเรานี้ ให้มีความกล้าหาญชาญชัยต่อบาปต่อกรรมตลอดเวลาไม่มีความสะทกสะท้าน

ประเภทนี้เรียกประเภทที่ช่วยไม่ได้เลย ถ้าเทียบกับคนไข้ก็เท่ากับคนไข้ประเภทไอซียู เข้าโรงพยาบาล โลกทั้งหลายเขาเข้ากันเพื่อการเยียวยารักษาโรคภัย ให้หายเจ็บไข้ได้ป่วย เอาตัวรอดออกมาได้ แต่โรคประเภทนี้เข้าไปเป็นประเภทคอยแต่ลมหายใจ เข้าไปก็ก้าวเข้าสู่ห้องไอซียูอย่างเดียว ไม่ยอมออกมาเลย หมอก็ทำอะไรไม่ได้ หยูกยาก็ไม่มีความหมาย หมอก็เลยหมดความหมายไปตาม เพราะคนคนนั้นหมดความหมายเต็มตัวแล้ว คนประเภทนี้คอยแต่ลมหายใจ

สัตว์ประเภทที่ว่าปทปรมะก็เช่นเดียวกัน ว่าบุญว่าบาปไม่สนใจเชื่อ ว่านรก สวรรค์ พรหมโลก ขึ้นชื่อว่าธรรมซึ่งเป็นความจริงจากศาสดาคือพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์มา

สอนไว้แล้วด้วยความจริงเต็มหน่วย สัตว์ประเภทนี้จะไม่ยอมรับ นอกจากนั้นยังมีการคัดค้านต้านทาน ต่อสู้ธรรมของพระพุทธเจ้า และต่อสู้คนผู้ไปสร้างคุณงามความดี เชื่ออรรถเชื่อธรรมเสียอีกว่า ไปหาประโยชน์อะไร ให้ทานไปเท่าไรก็หมด เอาไว้กินเสียดีกว่า จะทำอะไรไปให้พระก็ไม่เกิดประโยชน์ พระเอาไปกินหมด อย่างน้อยเป็นอย่างนี้ นรก สวรรค์ อะไรไม่มี ไม่สนใจที่จะสร้างคุณงามความดี อย่างดื้อด้านภายในจิตใจ ประเภทนี้เป็นประเภทที่ยังเหลือแต่ลมหายใจ ยังชีวิตอยู่จะเป็นชั้นวรรณะฐานะสูงต่ำอันใดก็ตาม ไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่จิตใจมันมืดหนาสาโหดหรือเบาบางเพียงไรนี้เท่านั้นเป็นสำคัญ

เพราะฉะนั้นทุก ๆ ท่านที่เป็นพุทธบริษัทลูกศิษย์ตถาคต ขอให้ฟังธรรมะนำธรรมะเหล่านี้เข้าไปตรวจตราดูจิตใจของตน ว่ามีความรู้สึกอย่างไร ตัวนี้เป็นตัวจะรับประกันทั้งบาปทั้งบุญ ทั้งนรกสวรรค์ นิพพาน คือใจดวงนี้ ซึ่งไม่เคยตายมาแต่ไหนแต่ไร ให้นำธรรมะเหล่านี้ไปวินิจฉัยใคร่ครวญตัวเอง ตามหลักธรรมที่ท่านสอนไว้ ไม่อย่างนั้นก็จะเป็นสัตว์ประเภทก้นคอกตลอดไป นรกแตกไม่สงสัย ทั้ง ๆ ที่กิเลสมันหลอกว่านรกไม่มีนั่นแล นรกจะแตก เพราะความสำคัญนี้เป็นเรื่องของกิเลสหลอก ความจริงนั้นมีมาดั้งเดิม ใครจะไปลบได้ แม้แต่พระพุทธเจ้าก็ลบไม่ได้ ตรัสรู้มาพระองค์ใดก็ต้องมาบอกตามหลักความจริง ที่มีอยู่โดยหลักธรรมชาตินั้นมาดั้งเดิมเหมือนกันหมด

เช่น บาปมี บุญมี นรก สวรรค์ พรหมโลก นิพพานมีอย่างนี้ มีมาดั้งเดิม พระพุทธเจ้าพระองค์ใดตรัสรู้ขึ้นมาก็มาเห็นสิ่งเหล่านี้ ลบล้างไม่ได้ จึงต้องมาแนะนำสั่งสอนสัตว์โลก สิ่งที่ควรหลีกให้หลีก เช่น ความชั่วช้าลามกนี้เป็นทางลงนรก อย่าทำกัน เราเชื่อพระพุทธเจ้าเราก็มีหิริโอตตัปปะ สะดุ้งกลัวต่อบาปต่อกรรม แล้วมีความกระหยิ่มยิ้มย่องต่อการสร้างคุณงามความดี ต่อการดัดแปลงแก้ไขตนเอง ให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ดีเสมอไป นี่เรียกว่าเราเป็นลูกศิษย์ที่มีครู เราก็จะค่อยเล็ดลอดไปได้โดยลำดับ

ถ้าประเภทปทปรมะก็ยังเหลือแต่ลมหายใจ ตายแล้วจมเลย ๆ เราจะไปลบล้างนรกว่าไม่มีเหมือนความสำคัญนี้ไม่ได้ เพราะ นรก สวรรค์ พรหมโลก นิพพาน เป็นหลักธรรมชาติแห่งความตายตัวอยู่แล้ว ใครจะไปลบล้างไม่ได้ แม้แต่พระพุทธเจ้าก็ยังลบล้างไม่ได้ กิเลสจะมีอำนาจวาสนามาจากไหนพอจะไปลบล้างสิ่งเหล่านี้ไม่ให้มีได้ มันก็เพียงหลอกโลกเท่านั้นเอง มันลบล้างไม่ได้ แต่มันหลอกโลกว่าไม่มีนั้นได้ ทีนี้สัตว์โลกผู้เชื่อมันก็ล่มจมไปตามมัน นี่ประเภทที่สี่

แล้วย้อนลงไปถึงการพิจารณาของพระองค์ เวลาตรัสรู้ในขั้นเริ่มแรก ได้พิจารณาเล็งญาณดูสัตวโลกอย่างนี้ว่า ภูเขาลูกนี้ยังมีสารประโยชน์อยู่มาก แทรกอยู่ภายในภูเขาอันไร้สาระนี้ จึงทรงแนะนำสั่งสอน หาหยิบเอาจุดนั้นจุดนี้ ตรงไหนมีแร่ธาตุชนิดใด ๆ มากน้อยเพียงไร ก็หาหยิบหาถอนเอาแร่ธาตุที่เป็นสารประโยชน์ในภูเขาลูกนั้นออกไป ๆ ส่วนที่ไม่

เป็นประโยชน์ในภูเขาลูกนั้นก็ปล่อยให้วัฏจักรมันหมุนกันไป คือโลกธาตุหรือว่าภูเขาลูกนี้เป็นภูเขาแห่งสัตว์โลกที่จมกันอยู่ เทียบกับภูเขาทั้งลูก เมื่อถอนมันไม่ได้แล้วก็ปล่อยให้มันจมไป สุดวิสัย เช่นเดียวกับโรคประเภทไอซียู ประเภทปทปรมะก็แบบเดียวกัน พระองค์ทรงรื้อทรงถอนสัตว์โลกออกเท่าที่เห็นว่าสมควรจะเป็นไปได้เท่านั้น

นี่พระองค์ทรงท้อพระทัยในเวลาตรัสรู้ทีแรก เมื่อทรงวินิจฉัยใคร่ครวญโดยพระญาณหยั่งทราบแล้ว จึงมีแก่พระทัยที่จะแนะนำสั่งสอนสัตว์โลกต่อไป เรียกว่าปลงใจสั่งสอนสัตว์โลก แม้จะได้น้อยก็เอาดีกว่าไม่ได้เสียเลย แล้วก็สั่งสอนสัตว์โลก ปลงพระทัยที่จะสั่งสอนสัตว์โลก อันดับที่สองท้าวมหาพรหมก็ลงมาอาราธนา อย่างที่เราอาราธนาเทศน์ทุกวันนี้ว่า **พฺรหฺมา จ โลกาธิปตี สหมฺปติฯ** คือท้าวมหาพรหมมาอาราธนา ทูลอาราธนาพระพุทธเจ้า ขอให้ทรงเมตตาสัตว์โลกซึ่งผู้มีมลทินเบาบางยังมีอยู่มาก พอที่จะแนะนำสั่งสอนได้อยู่ยังมีอยู่เยอะ ขออย่าปล่อยให้สัตว์ทั้งหลายนี้ล่มจมไป ทั้ง ๆ ที่มีอุปนิสัยปัจจัยควรแก่สารธรรมขั้นนั้น ๆ อยู่เต็มหัวใจ ๆ พระองค์จึงทรงพอพระทัยสั่งสอนสัตว์โลก

ทีนี้ย้อนเข้ามาหาตัวเอง เราก็เคยจมอยู่กับนี้มากี่กัปกี่กัลป์ เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้าที่เคยจมอยู่ในกองทุกข์หมุนเวียนอย่างนี้ แต่พอจิตได้หลุดพ้นออกมาจากนั้นแล้วก็เป็นแบบเดียวกัน เหมือนกับว่าภพชาติความเกิดแก่เจ็บตายของเราหมุนมากี่กัปกี่กัลป์นี้จะเข้ากันไม่ได้อีกแล้ว เป็นมหาภัยล้นพ้น เกิดความสลดสังเวช เกิดความท้อใจในการที่จะแนะนำสั่งสอนผู้หนึ่งผู้ใดให้รู้ให้เห็น ตามธรรมประเภทที่เรารู้อยู่เห็นอยู่ในขณะนี้ได้

เกิดความท้อใจ น้ำตาร่วงพราก ๆ ออกมาโดยไม่เคยคาดเคยคิดว่าจะเป็นอย่างนั้นด้วยความสงสารโลก แล้วจะทำอะไรก็ทำไม่ได้ เพราะธรรมชาตินี้เหนือเหตุเหนือผลเสียทุกอย่างของสมมุติทั้งมวล เกินเหตุเกินผลของสมมุติทั้งมวลไปเสียทั้งสิ้น จะสอนใครบอกใครให้เขาเชื่อเห็นตามอย่างนี้ เห็นจะเป็นไปไม่ได้แล้ว เกิดความท้อใจก็เพราะอย่างนั้นแล

แต่เมื่อพินิจพิจารณาถึงขั้นตอนแห่งการปฏิบัติมาของตน ย้อนเข้ามาก็เทียบเคียงกันได้กับพระพุทธเจ้าทรงพิจารณาโลก แต่เราไม่ได้วัดรอยท่านว่าเราพิจารณาด้วยญาณ เราพิจารณาด้วยการเป็นมาของเราว่า เมื่อมีความท้อใจถึงขนาดที่จะพูดกับใครสอนใครไม่ได้โดยที่เขาจะหาว่าบ้ากันทั้งโลกแล้ว เรานี้เป็นเทวดามาจากไหน ทำไมจึงรู้ได้เห็นได้ธรรมประเภทนี้ เรารู้ได้เพราะเหตุใด มันก็วิ่งถึงปฏิปทาการดำเนิน คือ สวากขาตธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้แล้ว เป็นแนวทางอย่างดีเยี่ยมมาตลอดสาย จนกระทั่งถึงจุดหมายปลายทางที่เรารู้เราเห็นอยู่เวลานี้ มาจากสายทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้แล้วนั้นแล เมื่อสอนคนอื่นตามสายทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้แล้วและเราปฏิบัติมานี้ทำไมจะรู้เห็นไม่ได้

จึงมีแก่ใจ อ๋อ ต้องรู้ได้ไม่มากก็น้อย เมื่อมีสายทางคือธรรมเครื่องดำเนิน เรียกว่าแบบแปลนแผนผังกรุยหมายป้ายทางมีบอกมา จนถึงจุดสุดท้ายคือนิพพาน ก็มีแก่ใจที่จะแนะนำสั่งสอนสัตว์โลกต่อไป และพูดต่อใคร ๆ ก็พูดได้บ้างในรายที่ควรจะพูด ว่าเราได้รู้อย่างนั้นเห็นอย่างนั้น ๆ จากนั้นก็แนะนำสั่งสอนโลกเรื่อยมาตามที่ผู้มาเกี่ยวข้อง ทั้งพระทั้งฆราวาส แต่ไม่เคยคิดว่าจะเปิดปากออกพูดดังที่คราวมาเป็นผู้นำนี้ แนะนำสั่งสอนแนะนำตามขั้นภูมิของผู้มาเกี่ยวข้อง ตั้งแต่ธรรมพื้นหยาบ ๆ จนกระทั่งถึงฟ้าดินถล่ม คือฟัดอวิชชาตัวสำคัญที่ปิดบังหัวใจของสัตว์โลกให้มืดบอดไปหมด ให้ขาดสะบั้นออกจากใจ เราเทศน์ถึงขั้นนั้นตลอดมา แต่ไม่เคยบอกว่าเรารู้อย่างนั้น เราเห็นอย่างนี้ เพราะเป็นอย่างนั้นจริง ๆ

ธรรมนี้ไม่ใช่ธรรมหิวโหย ไม่ใช่ธรรมโอ้อวด ความหิวโหย ความโอ้อวด นั้นเป็นเรื่องของกิเลส เรื่องของธรรมแล้วเรียกว่าพอ ถึงขั้นพอแล้วพอตลอดเวลา ความสรรเสริญก็ดี ความนินทาก็ดี เป็นส่วนเกินแห่งความพอเสียทั้งนั้น พอนั้นเป็นที่พอแล้ว นี่ละเหตุที่จะได้มานำพี่น้องทั้งหลาย ต้นสายปลายเหตุเป็นมาอย่างนี้ ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติมาจนถึงขั้นพอใจได้ในภาษิตที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้แก่เบญจวัคคีย์ทั้งห้าว่า คือเป็นการแสดงแต่ความจริงเต็มสัดเต็มส่วนในพระทัยของพระองค์ ออกให้เบญจวัคคีย์ทั้งห้าฟังอย่างถึงใจว่า

ญาณญฺจ ปน เม ทสฺสนำ อุทปาทิ ความรู้ความเห็นอันเลิศเลอได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา **อกุปฺปา เม วิมุตฺติ** ความหลุดพ้นจากการเกิดแก่เจ็บตาย อันเต็มไปด้วยความทุกข์ของเรานี้ ไม่มีการกำเริบแล้ว **อยมนฺติมา ชาติ** ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของเราตถาคต **นตฺถิทานิ ปุนพฺภโว** ตั้งแต่นี้ต่อไปความเกิดอีกตายอีก แบกหามกองทุกข์อีกต่อไปเหมือนที่เคยเป็นมานั้นไม่มีแล้วในเรา สอนเบญจวัคคีย์ทั้งห้าท่านสอนอย่างนั้น ธรรมทั้งสี่บทสี่บาทนี้ได้เต็มในหัวใจของเราแล้ว เราไม่ทูลถามพระพุทธเจ้ามาเป็นเวลา ๔๙ ปีนี้แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ เรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้เป็นเวลาเท่าไร พี่น้องทั้งหลายคำนวณดูก็รู้

นี่ละธรรมประเภทนี้ ได้ปรากฏขึ้นแล้วเต็มหัวใจของเรา โดยไม่ต้องไปทูลถามพระพุทธเจ้า เพราะเป็นธรรมประเภทเดียวกัน รู้อย่างเดียวกัน เห็นอย่างเดียวกัน **สนฺทิฏฺฐิโก** ทรงประกาศว่ารู้เองเห็นเองแล้วหายสงสัยทั้งสิ้น ไม่มีอะไรเข้าไปเคลือบแฝง นี่พระองค์ก็ทรงแสดงไว้แล้ว ให้รู้เองเห็นเองด้วยภาคปฏิบัติตามแนวทางนี้ เป็นที่ถูกต้องแล้ว นี่ก็ได้ประจักษ์ในหัวใจ ตั้งแต่บัดนั้นมาเราก็ได้ทำประโยชน์ให้โลกเรื่อยมาด้วยความเมตตา ตอนนี้เมตตาสงสารเต็มที่แล้ว เพราะการเมตตาอนุเคราะห์ตนเองเพื่อความพ้นทุกข์นี้ ได้ทำเต็มกำลังความสามารถเป็นเวลา ๙ ปีเต็ม

ตั้งแต่วันออกปฏิบัติเมื่อได้รับโอวาทคำสั่งสอนจากหลวงปู่มั่นอย่างถึงใจแล้ว ว่ามรรคผลนิพพานของพระพุทธเจ้า กับศาสนาของพระพุทธเจ้านั้นเป็นอันเดียวกัน ไม่มีคำว่า

สิ้นว่าสุดเรื่องมรรคผลนิพพาน เป็น **อกาลิโก** มีตลอดเวลา ขอแต่ผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติดำเนินตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้แล้ว จะเป็นผู้ก้าวเดินเข้าสู่มรรคผลนิพพานเป็นลำดับไป ๆ เช่นเดียวกับผู้ที่สร้างความชั่วช้าลามก จะก้าวเข้าสู่ความทุกข์ตามอำนาจแห่งกรรมของตนมากน้อย เรื่อยไปไม่มีที่สิ้นสุดเช่นเดียวกัน

เมื่อได้ฟังธรรมท่านอย่างถึงใจแล้วก็ได้ไปปฏิบัติ เอาเป็นเอาตายเข้าว่าเลย อยู่ในป่าในเขาตั้งแต่บัดนั้น ทุกข์ก็ยอมว่าทุกข์ ทุกสิ่งทุกอย่างสละเพื่อความหลุดพ้นโดยถ่ายเดียว ก็ได้ประจักษ์ในหัวใจตั้งแต่บัดนั้นมาเป็นเวลา ๙ ปีเต็ม ที่ขึ้นฟัดกับกิเลสบนเวที เวทีได้แก่จิตใจ กิเลสกับธรรมอยู่บนเวที ฟัดกับกิเลสอยู่บนเวทีเป็นเวลา ๙ ปี กิเลสจึงได้ขาดสะบั้นลงจากใจ ครองชัยชนะบริสุทธิ์พุทโธเต็มดวงขึ้นภายในใจตั้งแต่บัดนั้นมา เป็นเวลา ๙ ปีเต็ม

นี่ละธรรมที่ได้ปฏิบัติเหล่านั้นมา จึงมากลายเป็นความเมตตาครอบโลกธาตุ เฉพาะอย่างยิ่งครอบประเทศไทยของเรา ในเมื่อเห็นเหตุการณ์ที่น่าวิตกดังที่ปรากฏเวลานี้ จึงได้นำตัวออกมาเป็นผู้นำพี่น้องทั้งหลายด้วยความเมตตาล้วน ๆ เราไม่หวังสิ่งตอบแทนอะไรทั้งหมด เพราะเราพอทุกอย่างแล้ว สมบัติเงินทองข้าวของที่พี่น้องทั้งหลายบริจาคมาผ่านเรา เราเป็นผู้รับผิดชอบแต่ผู้เดียว ไม่ให้รั่วไหลแตกซึมไปไหนเลย เข้มงวดกวดขันมาก ไม่มีใครทำงานแทนเราเลย เราเป็นผู้ชี้ผู้สั่งเก็บสั่งจ่ายแต่ผู้เดียวเท่านั้น ขอให้พี่น้องทั้งหลายได้ตายใจ

ทองคำก็ดี เงินบาทก็ดีเงินสดก็ดี เราจะลงจุดที่หมายที่เห็นว่าปลอดภัยต่อชาติของเราตลอดไปเท่านั้น เราจะไม่มอบลงสุ่มสี่สุ่มห้าเป็นอันขาด เพราะจิตใจของพี่น้องทั้งหลายได้ฝากความไว้วางใจมาหาใจเราดวงเดียวเป็นผู้รับผิดชอบ เราจึงสละเพื่อพี่น้องทั้งหลายเต็มเม็ดเต็มหน่วย ถึงขนาดว่าชีวิตเรามอบแล้วนี้เป็นครั้งที่สอง ครั้งแรกเรามอบชีวิตจิตใจสละเป็นสละตายเพื่อฆ่ากิเลสโดยถ่ายเดียว

เมื่อฆ่ากิเลสได้ชัยชนะเต็มหัวใจ ครองบรมสุขมาเต็มหัวใจแล้ว เมตตานี้จึงได้กระจายออกหาสัตว์โลกทั่ว ๆ ไปครอบแดนโลกธาตุ หาประมาณไม่ได้ แล้วก็ย่นเข้ามาสู่ประเทศไทยของเรา ได้อุตส่าห์พยายามช่วยเหลือเต็มกำลังความสามารถ เพื่อจะยกชาติไทยของเราขึ้นด้วยความเสียสละของพี่น้องชาวไทยเราทุก ๆ ท่าน

จึงขอให้ทุก ๆ ท่านจงปรับตัวเพื่อหนุนชาติไทยของเราอันเป็นต้นเหตุสำคัญคือ การปรับตัวของเรานี้เป็นสำคัญมาก วัตถุเงินทองที่ได้มาเหล่านี้เพื่อหย่อนลงในจุดที่บกพร่องให้หนุนตัวขึ้นมาพอทรงตัวได้ แต่หลักนี่เรียกว่าช่วยเป็นปลายเหตุ ไม่ใช่ต้นเหตุ เงินทองข้าวของที่นำมาเหล่านี้ช่วยทางปลายเหตุต่างหาก ส่วนต้นเหตุอยู่กับพี่น้องทั้งหลายทุก ๆ ท่านทั่วประเทศไทยของเรา จะต้องได้ปรับปรุงแก้ไขตัวเอง การประหยัดให้ประหยัดทุก ๆ

คน ปรับตัวเข้าสู่ความประหยัด เพราะความสุรุ่ยสุร่ายนี้เคยทำลายชาติไทยเรามานานแล้ว ให้พยายามปรับตัวเข้าสู่ความประหยัด

การอยู่ก็ให้ประหยัด อย่าอยู่แบบลืมเนื้อลืมตัวฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ซึ่งเป็นการทำลายสมบัติและชาติของเราเองไปในตัวนั้นแล การกินก็ให้กินรู้จักประมาณ อย่ากินแบบฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมดังบ้าเมืองไทยเราเป็นอยู่เวลานี้ ไปเลี้ยงกันที่ไหนโต๊ะหนึ่งเป็นแสน ๆ ล้าน ๆ นี่คือพวกบ้า อย่าถือเป็นประมาณนะ พวกบ้านี้คือบ้าเห่อยศ บ้าเห่อสมบัติเงินทอง บ้าเห่อบริษัทบริวาร บ้าตื่นยศ ไปที่ไหนอยากให้เขานับหน้าถือตา ว่าตัวมีเงินมีทอง มียศถาบรรดาศักดิ์ มีชื่อมีเสียง

เลี้ยงเขาไม่อั้น โต๊ะหนึ่งเป็นแสน ๆ เป็นล้าน ๆ เกิดมาตั้งแต่โคตรพ่อโคตรแม่หลวงตาบัวก็ไม่เคยได้เลี้ยงดูกันแบบเงินแสนเงินล้าน แม้แต่นับเงินล้านก็ยังนับไม่ถูก นี้เขามาเลี้ยงกันต่อหน้าต่อตาหลวงตาบัวนี่ ว่าโต๊ะหนึ่ง ๆ เลี้ยงกันเป็นล้าน ๆ บาท นี่พวกบ้าตื่นยศ บ้าตื่นลมปาก อย่าถือเป็นประมาณนะ อันนี้เป็นความเสียหายแก่โลกของเรา นี่คือความสุรุ่ยสุร่าย เป็นอันตรายต่อโลกอันสำคัญมาก ถ้าต่างคนต่างสุรุ่ยสุร่าย เด็กเกิดมาก็เลี้ยงโต๊ะกันแล้ว โต๊ะละพันสองพัน พอโตขึ้นมาเก้าปีสิบปีโต๊ะละสามหมื่นสี่หมื่น โตขึ้นมาเล็กน้อยพอเป็นหนุ่มเป็นสาว นั่นกำลังเป็นบ้าราคะตัณหา เลี้ยงกันโต๊ะละสามแสนสี่แสนไปแล้ว

พอเรียนสำเร็จมาชั้นนั้นชั้นนี้แล้วก็เห่อเป็นบ้าความรู้วิชา แล้วความรู้วิชานั้นก็มากลายเป็นเครื่องมือของกิเลส ให้ลืมเนื้อลืมตัวไปเสีย ทีนี้ก็เห่อใหญ่ เลี้ยงกันโต๊ะละแสน ๆ ล้าน ๆ ไปเลย นี่คือความลืมตัว ให้จำไว้ทุกคน นี่ละธรรมท่านมาสอนเรา ธรรมท่านเหนือเรา ไม่ใช่ว่าการมาแนะนำสั่งสอนพี่น้องทั้งหลายนี้ จะเป็นการดูถูกเหยียดหยามพี่น้องทั้งหลาย โดยถือว่าหลวงตาบัวเป็นผู้ยิ่งใหญ่แต่ผู้เดียว เราไม่เคยคิดอย่างนั้น เรานำธรรมนี้ซึ่งเป็นธรรมเหนือโลกเหนือสงสาร มาสั่งสอนพี่น้องทั้งหลายให้รู้เนื้อรู้ตัว ปรับเนื้อปรับตัวตาม สมกับธรรมออกสนามสอนโลก นี่ละธรรมท่านสอนโลกท่านสอนอย่างนี้ ให้รู้เนื้อรู้ตัว …การกิน

การใช้การสอยก็เหมือนกันให้ปรับเนื้อปรับตัว การแต่งเนื้อแต่งตัวอย่าหรูหราฟู่ฟ่าวับ ๆ แวม ๆ เหมือนหมาใช้ไม่ได้นะ เหล่านี้ไม่ใช่ลัทธิของชาวพุทธเรา เราไปกว้านเอามาจากเมืองนั้นเมืองนี้ โดยเห็นเขาว่าโก้เก๋ เอามาอวดเมืองไทยของตน มาอวดเมืองเดียวกันต่างคนก็ต่างแซงกันไป ๆ สุดท้ายการแต่งเนื้อแต่งตัวไม่มีแบบฉบับของชาติไทยเราติดแทบจะว่าไม่มีติดอยู่เลย มีแต่การแต่งเนื้อแต่งตัวแบบกาฝาก มากัดกินเงินทองข้าวของของเรา ซึ่งเท่ากับกัดตับกัดปอดเราไปกินทุกวัน ๆ ด้วยการใช้สอยไม่รู้จักประมาณ คนหนึ่ง ๆ ใช้สอยสักเท่าไร

เครื่องแต่งเนื้อแต่งตัวเพียงคนเดียวเท่านั้น ใส่ในห้องในหับนี้จนไม่มีที่ใส่ คนหนึ่งกี่ชุด ๆ ทุกชุดเตรียมไปไว้หมด ๆ เตรียมไปไว้ตลอดเวลา นี้คือกิเลสตัวหลอกคนให้เห่อเหิมแซงกันไป รู้ไหมว่าคือกิเลส นี่ละกิเลสหลอกโลกหลอกอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้ แล้วคนหนึ่ง ๆ รถยนต์มีกี่คน เครื่องใช้ไม้สอยมีประมาณเท่าไร เหลือเฟือ ๆ ยังไม่พอกับความต้องการของกิเลสตัวเห่อนะ มันยังจะดึงลากเราไปจนจมลงทั้งเป็น ให้รู้ว่านี้คือกิเลสหลอกคน

ธรรมะท่านไม่หลอก ท่านสอนให้รู้จักประมาณดังที่กล่าวอยู่เวลานี้ การอยู่การกิน การใช้การสอยให้รู้จักประมาณพอดิบพอดี คำว่ารู้จักประมาณใครก็รู้กันแล้ว ไม่ควรที่จะฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมเกินเนื้อเกินตัวดังที่เป็นอยู่เวลานี้ แล้วยังจะเป็นต่อไปนี้อีกถ้าหากว่าชาวพุทธเราไม่มองดูอรรถดูธรรมเลย วิ่งตามกิเลสแล้วจะจมทั้งเป็นไปได้ การฟื้นฟูชาติไม่มีความหมายอันใดเลย เมื่อต่างคนต่างทำลายชาติด้วยความฟุ่มเฟือย ทั้งการอยู่การกินการใช้การสอยอย่างนี้แล้ว ก็แสดงว่าทำลายชาติไทยของเราโดยต้นเหตุ เพราะฉะนั้นจึงปรับตัวให้ดีทุกสิ่งทุกอย่าง ให้ต่างคนต่างรู้เนื้อรู้ตัวปรับตัวเข้าแล้ว จะเป็นการเชิดชูอุดหนุนชาติไทยของเราทางต้นเหตุ อันเป็นทางถูกต้องดีงาม นี้เป็นความสำคัญมากที่สุด ที่ได้มานำพี่น้องทั้งหลาย ได้เอาธรรมมาสั่งสอน ธรรมเป็นของสำคัญมากนะ

แล้วขอย้ำอีกทีหนึ่งว่า ให้พี่น้องทั้งหลายทราบในความรู้สึกของตัวเองทุกคน ความรู้สึกที่รู้ ๆ อยู่ภายในกายของเรานี้ นั้นแลท่านเรียกว่าใจ นั้นแลท่านเรียกว่าจิต จิตดวงนี้ไม่เคยตาย ต้องติดตามร่องรอยแห่งความเกิดตายของจิตนี้ด้วยภาคปฏิบัติ ดังพระพุทธเจ้าทรงติดตามร่องรอยแห่งความเกิดตายของพระองค์มากี่ภพกี่ชาติ ก็ไปตามทันกันวันเดือนหกเพ็ญ และตรัสรู้ธรรมขึ้นเวลานั้น

คือได้ตามร่องรอยถึงตัวภพตัวชาติ จนกระทั่งไปถึงตัวจริงของมัน ได้ทำลาย **อวิชฺชาปจฺจยา** ขาดสะบั้นลงไปในวันเดือนหกเพ็ญ เรียกว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้ ธรรมชาติจิตดวงนี้แหละพาเกิดพาตายมาเท่าไรแล้ว พอไปถึงจุดสุดท้ายตามรอยไปถึงตัวมันทันแล้ว สังหารตัวอวิชชาขาดสะบั้นลงไป ความเกิดตายไม่มีอีกเลยตั้งแต่บัดนั้น ถึงธรรมชาติที่บริสุทธิ์วิมุตติพระนิพพาน

สูญไปไหนจิตดวงนี้ ตั้งแต่เกิดตายอยู่กี่กัปกี่กัลป์มันไม่เคยสูญ ทีนี้เวลาบริสุทธิ์แล้วจะเอาความสูญมาจากไหน ความสูญเป็นเรื่องของกิเลสหลอกสัตว์โลก ให้จมอยู่ในวัฏฏะนี้ต่างหาก ตายแล้วสูญ ๆ มันเปิดทางให้สัตว์โลกทำตามความต้องการ ความต้องการนั้นเป็นทางเดินโล่งของกิเลส มันจะเปิดโล่งไว้หมดเลยให้เราเดินตามมัน ความโลภก็มาก ความโกรธก็มาก ราคะตัณหาก็มาก วิ่งไปตามสายทางอันโล่งเตียนกันนั้น จนไม่มีการยับยั้งชั่งตัวได้ เสียไปอย่างนี้ ๆ นี่ละจิตที่ว่าไม่ตายเป็นอย่างนี้

เมื่อถึงวิมุตติพระนิพพานแล้วก็เป็นธรรมชาติที่ว่า อัศจรรย์ล้นโลกล้นสงสารดังที่กล่าวมาสักครู่นี้แล นั่นละธรรมชาตินั้นสูญไหม ธรรมชาตินั้น ไม่มีคำว่าสูญ สูญแล้วจะเอาอะไรมาเทียบกับโลกโสมมโลกสกปรก โลกส้วมโลกถานอันนี้ อันนั้นเลิศเลอกว่านี้ขนาดไหน เอามาเทียบกันได้ยังไงถ้าธรรมชาตินั้นสูญแล้ว ก็ไม่สูญนั่นเอง เทียบกันได้อย่างนี้

นี่ละจิต ให้พากันพยายามรักษาจิตนะ ให้บำรุงจิตด้วยคุณธรรม เวลานี้ชาวพุทธของเรานี้ขาดหลักใจมากที่สุด ไขว่คว้าหาตั้งแต่วัตถุว่าเป็นสารประโยชน์ไปเสียทั้งสิ้น โดยไม่คำนึงถึงใจที่เรียกร้องหาความช่วยเหลือจากเจ้าของนี้บ้างเลย ทั้ง ๆ ที่เราเป็นชาวพุทธ แต่ระลึกถึงคุณธรรมเพื่อจิตใจของเรานี้ไม่ระลึก เสียตรงนี้ชาติไทยของเรา จึงต้องได้มาเตือนตรงนี้อย่างหนักแน่นก็มี อย่างพอเหมาะพอดีก็มี

เพราะจิตใจนี้เป็นธรรมชาติ เรียกว่านักท่องเที่ยว คือการเกิดแก่เจ็บตายไม่มีใครเกินจิตดวงนี้ เพราะไม่มีสูญ แต่ไปที่ไหนมีแต่ฟืนแต่ไฟเผาไหม้ตลอดภพตลอดชาติไปนั้น สมควรแก่เราที่เป็นชาวพุทธแล้วเหรอ จึงต้องนำเหล่านี้มาพิจารณา ให้ระลึกถึงธรรม สติธรรมเป็นของสำคัญ ให้มีความรู้ตัวอยู่เสมออย่าลืมเนื้อลืมตัว ได้มาเสียไปเป็นโลกอนิจจังให้รู้เสมอ การวิ่งเต้นขวนขวายหาอยู่หากินการใช้การสอยเหล่านี้ เป็นธรรมดาของธาตุขันธ์ที่มีอยู่ และคนมีกิเลสย่อมมีความอยากบ้างเป็นธรรมดา แต่อย่าให้เลยเถิด เป็นความอยากความทะเยอทะยานของกิเลสอันเป็นไฟเผาตัวเสียทั้งนั้น อย่าอยากให้เลยเถิด

นี่ละคำว่าความอยาก ถ้าเลยเถิดแล้วเรียกว่าเป็นกิเลส แล้วสังหารตัวเอง เช่น คนโลภมาก ๆ คนโลภมากความโลภมากสร้างความสุขให้ตัวได้ที่ไหนไม่มี โลภมากเท่าไรยิ่งหิวโหยมากเป็นทุกข์มาก ยิ่งดีดยิ่งดิ้นมาก วาดภาพหลอกตัวเองว่าจะได้อย่างนั้นจะรวยอย่างนี้สร้างความหวังไว้ล่วงหน้า ๆ ดึงเราให้ดีดดิ้นไปตาม แต่ที่จะได้ความสุขความเจริญจากความโลภนี้ไม่มี สุดท้ายก็มาจนตรอกเพราะความโลภมากความผิดหวังจนได้นั่นแหละ คือหวังอย่างนั้นหวังอย่างนี้หวังตลอดไป แล้วดิ้นไปตามนั้น ติดหนี้ติดสินพะรุงพะรัง สร้างตึกรามบ้านช่องสร้างนั้นสร้างนี้ อยากให้เป็นคนมั่งมีศรีสุข อยากให้เขานับหน้าถือตา แล้วมันก็ผิดหวังเป็นลำดับลำดาไป จิตก็ดีดดิ้นไปด้วย ก็ผิดหวังเต็มที่ จนล่มจมหาทางออกไม่ได้แล้วฆ่าตัวตายก็มีเยอะ

นี่ความโลภมันสร้างความสุขความเจริญให้คนที่ไหน เราทำไมจึงไม่ได้คิดดูบ้าง โลภมากเป็นอย่างนี้ เป็นทุกข์มากถึงขนาดที่ว่าหาทางออกไม่ได้ฆ่าตัวตายก็มี ถ้าความโลภสร้างความสมหวังให้คนแล้วใครจะไปฆ่าตัวตาย มีความสุขความเจริญรื่นเริงไปโดยลำดับเท่านั้นเอง ให้ทราบเรื่องของมัน นี่เป็นอันดับหนึ่ง

ความโลภนี้ สถานที่เกิดอันใหญ่หลวงของความโลภนี้ได้แก่ราคะตัณหา ราคะตัณหานี้น้ำล้นฝั่ง พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ในอรรถในธรรมว่า **นตฺถิ ตณฺหาสมา นที** แม่น้ำ

มหาสมุทรทะเลหลวงนี้สู้แม่น้ำคือตัณหานี้ไม่ได้ คือแม่น้ำมหาสมุทรทะเลหลวงจะกว้างแคบลึกตื้นขนาดไหน เขาวัดกันได้ทั้งนั้น แต่น้ำคือตัณหานี้ไม่มีใครวัดได้ เต็มหัวใจทุกคนครอบโลกธาตุ เกิดได้ทุกแห่งทุกหนเพราะน้ำแห่งกิเลสตัณหานี้พาให้เกิดให้ตาย พาให้ได้รับความทุกข์ความลำบาก ไม่มีฝั่งมีฝาก็คือความทุกข์ของโลกนั้นแล มันกว้างขวางมากมายไปตามตัณหานี้ เพราะฉะนั้นจึงต้องให้พากันระมัดระวังและหักห้ามมันบ้าง จะพอมีความสงบเย็นใจคนเรา

เวลานี้เราชาวไทยชาวพุทธนี่แหละ กลายเป็นเรื่องของกิเลสมาครองศาสนาแล้วนะ ธรรมไม่ได้ครองตัวของเรา เราไม่ได้เป็นชาวพุทธ มีแต่ชื่อแต่ปากเฉย ๆ สิ่งที่เป็นจริง ๆ ก็คือความโลภ ราคะตัณหา เป็นกิเลสล้วน ๆ นี้ครองหัวใจบีบหัวใจเราตลอดมา ให้พากันระลึกข้อนี้ หาธรรมเข้ามาชะล้างกำจัดมันลงไปมากน้อยก็ให้อยู่พอประมาณ ถ้าไม่มีการยับยั้งเลยแล้ว มนุษย์เรานี้จะเป็นหมาได้อย่างไม่สงสัยแหละ เป็นหมายังไง ถ้าเลวเขาก็ว่าหมา แต่เวลารักเขาก็รักหมา ในบ้านใดก็ตามเมืองไทยเรานี้ปราศจากหมาไม่ได้นะ แต่พอว่าไม่ดีนี้เอาหมามาเปรียบเทียบ สู้หมาไม่ได้บ้าง หมาสู้ไม่ได้บ้างอย่างนี้

นี่เรากำลังเรียนวิชาหมาเวลานี้ ราคะตัณหากล้า มีเมียมาติดแนบอยู่กับตัวแล้วไม่ยอมดูเมียนะ มันจะมองหาตั้งแต่อีสาว ๆ เห็นไหม นี่ละราคะตัณหาตัวนี้มันเก่งกล้าสามารถ ได้ไม่พอหิวไม่พอนะ เมียติดแนบอยู่นี้ไม่เห็นมีความหมายเลย มันจะไปมีความหมายกับอีหนูที่เดินผ่าน มันถือเป็นเหยื่อไปหมด โลกธาตุนี้เต็มไปหมดด้วยเหยื่อของราคะตัณหาไม่มีเมืองพอ

ผู้หญิงทั่วประเทศไทยนี้เอามาเป็นเมียคนเดียวไม่พอ แล้วผู้ชายทั่วประเทศไทยเอามาเป็นผัวของหญิงคนเดียวก็ไม่พอ เพราะตัณหานี้มันรุนแรงเหมือนกัน หยั่งไม่ถึงวัดไม่ได้คือตัณหา เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงให้ธรรมเข้ามาสกัดลัดกั้น อันนี้วัดได้ อันนี้ห้ามได้ ให้เราพยายามรักษา

ราคะตัณหาถ้าปล่อยตามมันแล้วเป็นไฟเผาโลกเลยนะ จะไม่มีสูงมีต่ำ ไม่มีพ่อมีแม่ไม่มียางอายราคะตัณหา ทำได้หมด ตัวนี้ตัวดื้อด้านที่สุด แล้วตัวออกสนามทำโลกให้กระเทือนไปเวลานี้ก็คือตัวราคะตัณหา หาอะไรมาเพื่อเสริมความสวยความงามเพื่อโอ้เพื่ออวดกัน ต่างคนต่างเอาตัณหามาอวด ตัณหาต่อตัณหามาอวดกันใครแพ้ใครชนะ ความจมก็คือเรานั่นเอง กิเลสตัณหาเขาไม่มีคำว่าแพ้ชนะกัน ผู้ที่แพ้ผู้รับเคราะห์กรรมก็คือเราผู้วิ่งตามกิเลสตัณหา ให้พากันยับยั้งให้ดี นี่ละธรรมข้อนี้เป็นสำคัญมากนะ

ให้มีหลักใจ มีผัวแล้วให้ทราบว่าตนมีผัว ฝากเป็นฝากตายไว้กับผัวเท่านั้น อย่าฝากเป็นฝากตายไว้กับใครซึ่งเป็นยาพิษทั้งนั้น มีเมียแล้วให้ทราบว่ามีเมีย อย่าเป็นบ้าเห่อกับผู้หญิงอื่น ยิ่งเวลานี้มียศถาบรรดาศักดิ์สูงเท่าไร ๆ ยิ่งมีเมียมากนะ พวกนี้พวกบ้าเห่อ มียศ

นั้นละเป็นเครื่องประดับราคะตัณหาได้เป็นอย่างดี ผู้หญิงก็ชอบติดด้วยนะ พอได้เรียนจบมาชั้นนั้นชั้นนี้ชั้นดอกเตอร์ดอกเต้ มันดอกเตอร์ขี้หมาอะไร ผู้หญิงควงเต็มแผ่นดิน นั่นละเอามากัดกันนะ พอก้าวเข้ามาในบ้านแล้วเมียดูไม่ได้แล้วนะ เพราะเอาไฟมาเผาเมีย

พวกนี้พวกสร้างกรรมหนักที่สุดนะ **กาเมสุ มิจฉาจาร** การสร้างบาปกรรมหนักที่สุดคือ **กาเมสุ มิจฉาจาร** ทำลายจิตใจของผัวของเมียได้หนักมากที่สุด อันนี้หนักมากให้พากันระมัดระวัง อย่าสร้างกรรมนี้ เป็นมหันตทุกข์ ในครอบครัวได้เป็นฟืนเป็นไฟไปหมดถ้าลงกิเลสตัวนี้ได้แทรกตรงไหน เป็นหญิงกาฝาก ชายกาฝาก แทรกเข้ามานี้เป็นไฟเผาครอบครัวเหย้าเรือน ลูกเล็กเด็กแดงเป็นไฟไปตาม ๆ กันหมด ให้พากันระมัดระวัง ไม่ระวังไม่ได้นะ เราอย่าเห่อเราอย่าเป็นบ้า กิเลสหลอกคนตลอด เราอย่าตื่นยศเรา เราอย่าตื่นชื่อตื่นเสียง อย่าตื่นว่าเขาเคารพนับถือ ให้ระวังตัวภัยที่จะมาบีบบี้สีไฟเราให้ดีภายในใจของเรา

ราคะตัณหานี่สำคัญมาก เอาให้เด็ดนะ กิเลสตัวนี้เด็ดมากต่อสัตว์ทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลายไม่เคยต่อสู้มัน มีแต่วิ่งตามมัน ๆ โดยถ่ายเดียว จึงว่าคำว่าชาวพุทธไม่มีในหัวใจของพวกเราทั้งหลาย ที่ปฏิญาณตนว่าเป็นชาวพุทธ ถ้ามีอย่างน้อยให้เอา **กาเมสุ มิจฉาจาร** เข้ามาบีบบังคับให้ดี นี้คือหลักเกณฑ์แห่งการอยู่ครอบครัวเหย้าเรือนด้วยความเป็นสุข ฝากเป็นฝากตายกันได้อย่างแท้จริงคือหลักธรรม ต้องเอามาเน้นหนัก บังคับ **กาเมสุ มิจฉาจาร** กิเลสตัวผาดโผนโจนทะยานนี้ให้อยู่ในเงื้อมมือ ให้อยู่ในความพอดี

ความพอดีนั้นคืออะไร คือมีผัวเดียวเมียเดียวเท่านั้น อย่าให้มีมากกว่านั้น พระพุทธเจ้าก็สอนไว้ว่า **อปฺปิจฺฉตา** ให้มีความมักน้อย มักมากอะไรก็ตามไม่สำคัญยิ่งกว่ามักมากในผัวในเมีย อันนี้เป็นไฟเผาโลกได้เลย เราจึงต้อง **อปฺปิจฺฉตา** ให้มีเพียงผัวเดียวเมียเดียวเท่านั้น อันนี้เหมาะ นี่ละธรรมพระพุทธเจ้าท่านทรงทราบแล้วว่า เราละไม่ได้ถอนมันไม่ได้ แต่ก็ให้มีธรรมเป็นเครื่องบังคับไว้ให้อยู่ในความพอดี สามีภรรยาอยู่ด้วยกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ฝากเป็นฝากตาย ฝากศพฝากเมรุด้วยกันได้ เป็นความอบอุ่นทั้งสามีภรรยา เรียกว่ามีฝั่งมีฝามีที่พึ่งที่ยึด ต่างคนต่างยึดกัน ฝากเป็นฝากตายต่อกันด้วย **กาเมสุ มิจฉาจาร** แห่งธรรมข้อนี้บังคับเอาไว้

นี่ละคำว่ากาเมนั้นก็เป็นกามคุณ กามนี้เป็นคุณต่อคู่ครองต่อสามีภรรยาที่อยู่ในขอบเขตแห่งธรรม ถ้าเลยนี้ไปแล้วเรียกว่ากามโทษ เผาไปได้ทั้งนั้น ให้พากันระมัดระวัง อันนี้เป็นไฟ ไฟไม่เคยอิ่มเชื้อ เชื้อไสเข้าไปเท่าไรไฟจะแสดงเปลวหนักขึ้นทุกที ราคะตัณหาไม่เคยมีเมืองพอ ให้มันเท่าไรเป็นไม่พอ ฉิบหายวายปวงไปได้ทุกระยะ ๆ จงพากันเข้มงวดกวดขันในข้อนี้ให้มาก บ้านเมืองของเราจะพอมีขื่อมีแป มีผัวมีเมีย มีลูกมีเต้าหลานเหลนเป็นฝั่งเป็นฝาเป็นขอบเป็นเขต จะพออยู่ได้นะ ถ้าไม่มีธรรมข้อนี้แล้วเตลิดเปิดเปิงเผา

แหลกเหลวกันไปหมด สำคัญตรงนี้ เอาให้หนักนะ ธรรมข้อนี้สำคัญมากที่จะบังคับบัญชาพวกเราทั้งหลายให้อยู่ สมกับว่าเป็นชาวพุทธ มีฝั่งมีฝามีเขตมีแดน นี่หนักมากนะ

แล้วภาคปฏิบัติก็เหมือนกัน ภาคปฏิบัติ ไม่มีกิเลสตัวใดข้าศึกใดในหัวใจที่จะหนักมากที่สุด รบมันได้อย่างรุนแรงผาดโผนโจนทะยานมากที่สุดยิ่งกว่ารบกับราคะตัณหาตัวนี้ นี่เคยฟัดมาแล้วจึงได้มาพูดให้พี่น้องทั้งหลายฟัง ไม่โอ้ไม่อวด ตามหลักความจริงว่า กิเลสตัวใดก็ตามในหัวใจของเรานี้ ไม่มีตัวไหนที่จะรุนแรงผาดโผนโจนทะยาน แก้ยากยิ่งกว่ากิเลสตัวกามราคะกามกิเลสนี้ อันนี้แก้ยากมากที่สุด แหลมคมมาก อ้อยอิ่งมาก กล่อมให้หลับสนิทได้เป็นอย่างดี สัตว์โลกทั้งหลายจึงชอบมาก ทุกข์จึงมากไปตาม ๆ กัน ไม่คำนึงถึงความทุกข์ที่จะติดตามมากับราคะตัณหานี้เลย มีแต่เอาราคะตัณหาดึงจูงลากเข็นไป เราวิ่งตามราคะตัณหา ไฟก็ลุกลามเผาตามเราไป ไปที่ไหนมีแต่ฟืนแต่ไฟด้วยราคะตัณหา

มันมีคุณค่าอะไรราคะตัณหา หมามันก็มีเหมือนกัน เราจะว่าใครมีเมียมากมีคุณค่ามาก มีผัวมากมีคุณค่ามาก อย่างนั้นเหรอ หมาไม่เห็นมันกำหนดผัวเมียอะไรมันก็เป็นหมา เรายังจะไปหาวิชานี้มาแข่งหมาอยู่เหรอ วิชานี้หมามันไม่ได้เรียนนะ เรายังไปหาเรียนอีกนะ เรียนห้องนั้นห้องนี้ เสริมสงเสริมสวย แต่งเล็บแต่งผมแต่งอะไรเพื่อเอามาอวดกัน ถ้าผู้หญิงก็ให้ผู้ชายชอบ ผู้ชายก็ให้ผู้หญิงชอบ เดินนี้ โถ ไม่ใช่ของเล่นนะ เดินแบบหยิ่ง ๆ นะ ไม่ใช่เล่น ๆ นะ

ราคะนี้หลอกคนหลอกขนาดนั้น สายตาของธรรมมองดูแล้วสลดสังเวชจะเป็นจะตายไป เพราะนี้คือส้วมคือถาน กิริยาอาการเหล่านี้เป็นส้วมเป็นถานที่จะสร้างความทุกข์ให้สัตว์โลก ผู้มีความสนใจใคร่ต่อมันแบบลืมเนื้อลืมตัว ให้เป็นฟืนเป็นไฟไปด้วยกันทั้งหมดในสายตาของธรรมดูไม่ได้เลย นี้เอาธรรมมาสอนพี่น้องทั้งหลายให้รู้

เราละไม่ได้ก็ให้อยู่ในกรอบนะ ให้เป็นไฟในเตา ให้หุงต้มแกงใช้แสงสว่างอยู่ภายในเตา รักษามันอย่างเข้มงวดกวดขัน เตานั้นหมายถึงอะไร ผัวเป็นเตาของเมีย เมียเป็นเตาของผัว ต่างคนต่างอยู่ในเตาด้วยกัน อย่าเลยขอบเขตนี้ออกไปแล้วจะเป็นประโยชน์ ท่านเรียกว่ากามคุณ ผัวเมียครอบครองโลกอยู่ด้วยกันเป็นผาสุก พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนว่าให้รื้อให้ถอนไปโดยถ่ายเดียว เมื่อถอนไม่ได้ก็ให้มีเครื่องบังคับมันไว้พอให้อยู่กันได้ ความหมายว่างั้น ถ้าผู้ที่จะตั้งใจเอาตัวหลุดพ้นจริง ๆ ก็ฟัดให้มันแหลกแตกกระจายไปเลย นั่นก็ไม่มีปัญหาอะไร เป็นคนละวรรคละตอนแห่งการปฏิบัติตัวเอง การแนะนำสั่งสอนก็เป็นแบบนั้นเหมือนกัน

วันนี้ได้พูดถึงเรื่องธรรมะเพื่อเป็นหลักใจต่อพี่น้องทั้งหลายเป็นสำคัญมากนะ เราเป็นชาวพุทธขอให้มีธรรมเป็นหลักใจ ไปที่ไหนให้มีพุทโธ ธัมโม สังโฆ ไหว้พระสวดมนต์อย่าปล่อยอย่าวาง นี้หลักใจ หลักธรรมเป็นหลักใจร่มเย็นเป็นสุข สมบัติศฤงคารบริวาร

ชื่อเสียงเกียรติยศอะไรเหล่านี้ มันเป็นลม ๆ แล้ง ๆ ไปอย่างนั้นแหละ เสกสรรปั้นยอไปตามอำนาจของกิเลสหลอกคนให้เป็นบ้าเห่อไม่มีสิ้นสุด แต่เรื่องหลักธรรมมีอยู่ภายในใจนี้อบอุ่นนะ มีก็ตามไม่มีก็ตาม มีมากมีน้อยไม่ตื่นไม่เต้น เพราะหลักธรรมนี้เป็นโอชารสเหนือสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นแล้ว ประจำอยู่ที่หัวใจของเรา อยู่ที่ไหนแสนสบาย ๆ ให้มีธรรมในใจนะ พุทโธ ธัมโม สังโฆ อย่าปล่อยอย่าวาง นี่ละสำคัญมาก

เวลาเข้าห้องพระ อย่างน้อยขอให้ภาวนาได้สิบนาที เอ้า บังคับ วันคืนหนึ่ง ๒๔ ชั่วโมง นอกนั้นกิเลสเอาไปถลุงหมด เวล่ำเวลาถึง ๒๔ ชั่วโมงเราแบ่งจากกิเลสมาประมาณสิบนาทีเอามานั่งภาวนาดูใจของตัวเอง มีสติตั้งเข้าไปดูหัวใจของตัวเองซึ่งเป็นนักเกิดนักตายนักท่องเที่ยว คือใจดวงนี้ และเรียกร้องหาความช่วยเหลือจากเจ้าของอยู่ตลอดเวลา เราต้องนำธรรมเข้ามาเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตใจ ด้วยการภาวนาพุทโธ หรือธัมโม หรือสังโฆ หรือกำหนดอานาปานสติก็ได้ ใครมีธรรมบทใดให้กำหนดอยู่ภายในจิตใจของตนกับธรรมบทนั้นด้วยความมีสติ

ตั้งสติให้ดี พิจารณาให้ละเอียดลออ อยู่ในนั้นนะ แล้วความรู้อันนี้แหละ ที่มันซ่านอยู่ในร่างกายของเรานี้ เราว่าเป็นเราหมดทั้งร่างกาย ดินน้ำลมไฟผสมกันเข้าเป็นสัตว์เป็นบุคคล เราก็ว่านี้เป็นเราเสีย นี่เพราะความรู้ไปซ่านอยู่หมด ทีนี้เวลาเราภาวนาเข้าไป อบรมเข้าไป ความรู้นี้จะหดตัวเข้าไป ๆ เด่นอยู่ที่ท่ามกลางหัวอก รู้เด่นอยู่ที่นั่น สว่างกระจ่างแจ้งอยู่นั่น นั้นชัดเจนแล้วว่านี้คือความรู้ สิ่งเหล่านั้นคืออวัยวะต่าง ๆ เป็นดินเป็นน้ำเป็นลมเป็นไฟ เป็นอวัยวะเครื่องใช้ของใจ มันก็รู้ชัดเจนขึ้นมาภายในใจ เรียกว่าใจมีหลักเกณฑ์

สร้างหลักใจนะ อย่าสร้างแต่ด้านวัตถุอันเป็นเรื่องหลอกลวงกันให้เป็นบ้ากัน ให้สร้างหลักใจเป็นคู่เคียงกันเข้าไป เราไม่ได้ปฏิเสธว่าไม่ให้สร้างทางด้านวัตถุ เรื่องความเป็นอยู่ปูวายของเรา ธาตุขันธ์เรียกร้องต้องการอยู่เสมอ เพราะมันมีความบกพร่องตลอดเวลา เราต้องหามาเยียวยา แต่อย่าให้เลยเถิดจนลืมเนื้อลืมตัว จะกลายเป็นสั่งสมกิเลสคือฟืนไฟเผาไหม้ตัวเอง ให้มีธรรมเข้ามาหล่อเลี้ยงจิตใจด้วยการภาวนา นั่งในคืนหนึ่งเอ้า บังคับเจ้าของซิ ๒๔ ชั่วโมงหายไปไหนหมด กิเลสเอาไปถลุงหมด เรายับยั้งจิตใจเข้ามาให้ทำงานกับธรรมคือ พุทโธ ธัมโม สังโฆ ในการภาวนาสงบใจ ด้วยความมีสติ เท่านี้ทำไมจะทำไม่ได้

เราเป็นผู้รับผิดชอบเรา เราไม่บังคับเราใครจะมาบังคับ เราจะไปหวังมรรคผลนิพพานจากผู้ใด หวังความสุขความเจริญจากใคร ถ้าไม่หวังจากเรา เราจึงต้องเอาให้อยู่ในเงื้อมมือของเราให้ได้ด้วยการภาวนา เอ้า วันหนึ่งอย่างน้อยอย่าให้ขาดสิบนาที เพียงสิบนาทีเท่านั้น ๒๔ ชั่วโมงฟังซิ ทำไมจะทำไม่ได้ เป็นสาระอันมหาศาลของใจเรา สิ่งเหล่านั้นไร้สาระทำไมสละเวล่ำเวลาไปได้ตั้ง ๒๔ ชั่วโมง แบ่งมาเพียงสิบนาทีนี้ทำไมจะไม่ได้ ถ้าไม่โง่

เสียจนเกินไป หนาจนเกินไป ถึงกับให้กิเลสเอาไปถลุงเสียทั้งหมดเวล่ำเวลาไม่มีเหลือเลย ใช้ไม่ได้นะชาวพุทธเรา ขอให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติ

นี้ได้ทำมาเต็มกำลังความสามารถ จึงสามารถเทศน์ให้พี่น้องทั้งหลายฟังอย่างไม่สะทกสะท้าน ในสามแดนโลกธาตุนี้เราไม่เคยหวั่นกับสิ่งใด เราได้ปล่อยวางมันหมดแล้ว รู้มันเสียทุกสิ่งทุกอย่างแล้วดังที่แสดงมาแล้วนี้ เหนือมันหมด ไม่มีอะไรที่จะมาเกี่ยวข้อง ไม่มีได้มีเสียกับโลกธาตุทั้งสามนี้เลย การแนะนำสั่งสอนใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ตาม เราเทศน์ด้วยความเมตตาสงสารล้วน ๆ เชื่อก็เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง ไม่เชื่อก็เป็นผลอีกอันหนึ่งแก่ผู้ฟัง ให้คัดให้เลือกเอา

สอนนี้สอนด้วยความเมตตาแล้วนำไปปฏิบัติ เพื่อแก้ไขดัดแปลงตนเอง ซึ่งอยู่ในสงครามแห่งความทุกข์เวลานี้ อยู่ในหัวใจของทุกคน ให้แก้ไขด้วยอรรถด้วยธรรม อย่างอื่นมาแก้ไขไม่ได้ ต้องเอาน้ำคืออรรถธรรมนี้เข้าไปชะไปล้าง ให้กิเลสชะล้างลากเราไปทั้งวันทั้งคืน ตายจมกันอยู่นี้ตลอดเวลา เพราะกิเลสมันฉุดมันลากไป ให้ธรรมฉุดลากกลับมาบ้าง จะพอเป็นเนื้อเป็นหนังเป็นตัวของตัว

วันนี้การแสดงธรรมก็เห็นสมควรแก่เวลา ก็รู้สึกว่าเหน็ดเหนื่อยแล้ว รากฐานอันใหญ่โตก็คือเราเป็นผู้นำพี่น้องทั้งหลายด้วยความเมตตา เพื่อรื้อชาติของเราให้พ้นขึ้นจากหล่มลึก จึงขอให้พี่น้องทั้งหลายทั่วทั้งชาติไทยของเรานี้ช่วยกัน ไม่ว่าวงราชการงานเมืองสูงต่ำประการใด คือคนของชาติ ให้ต่างคนต่างตั้งหน้าตั้งตาเสาะแสวงหาผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นมาแก่ชาติไทยของเรา แบบใดชนิดใดให้พากันพยายามขวนขวาย

การทำหน้าที่การงานให้มุ่งผลประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นสำคัญ ยิ่งกว่ามุ่งต่อตัวเอง เห็นแก่ตัวใช้ไม่ได้ เป็นสิ่งที่จะทำลายชาติบ้านเมืองให้ล่มจมได้เพราะความเห็นแก่ตัว เมื่อเห็นแก่ส่วนรวมแล้วการทำหน้าที่การงานทุกอย่างก็เป็นความสุจริตยุติธรรม มือสะอาด ทำลงไปที่ไหนคนเชื่อถือได้

เราเป็นผู้นำแต่ละแห่ง ๆ เช่น ข้าราชการงานเมืองทั่วประเทศไทย นี้คือเป็นบุคคลตัวอย่างของชาติไทยเรา ให้เราทำเป็นตัวอย่างแก่เขา ปฏิบัติตัวให้ดี อย่าเป็นข้าราชการโกโรโกโสหากินไม่มีสถานี นอนไม่มีสถานี ผู้หญิงมีมากที่ไหน ผู้ชายมีมากที่ไหน ไหลเข้าไปหา นี่ใช้ไม่ได้ เป็นที่ดูถูกเหยียดหยามของประชาชนทั้งชาติ ซึ่งเขามอบความไว้วางใจให้แก่เราเป็นผู้ดำเนินการงานเพื่อชาติของเรา ให้เป็นผู้นำด้วยดี

เวลานี้ชาติไทยของเราก็กำลังเรียกร้องหาความช่วยเหลือจากคนไทยทั้งชาติ จงขอให้พยายามต่างคนต่างขวนขวาย จะได้มาวิถีทางใดที่จะช่วยชาติของเรา ก็ให้ปรึกษาหารือช่วยเหลือกันไป ดังที่เราบำเพ็ญอยู่เวลานี้ นี่เป็นความถูกต้องดีงาม จึงขอขอบคุณกับบรรดาพี่น้องทั้งหลายนับแต่ท่านปลัดกระทรวงฯ ลงมา เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร

เป็นผู้นำของชาติไทยเรา แล้วจะเป็นความสง่างามแก่งานของเรานี้ด้วย เป็นความสง่างามต่อประเทศชาติบ้านเมืองของเราด้วย ด้วยความรักชาติ ด้วยความสามัคคี ซึ่งเราทั้งหลายพร้อมเพรียงกัน

การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา ขอความสวัสดีจงมีแก่บรรดาพี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ

****